

4 lama's en 46 geiten

Niet alleen kippen en muizen op proefdierenlijst WUR | p.6 |

Zijn we *one world*?

'Het is hier meer een gemengde salade dan een *melting pot*' | p.22 |

Niet meer dakloos

'Unitas wordt nu weer een hoeksteen van Wageningen' | p.24 |

RESOURCE [NL]

Voor iedereen van Wageningen University & Research

nr. 16 – 18 april 2019 – 13e jaargang

Dit verloor vrachtschip Zoe in zee

WUR-wetenschappers onderzoeken de gevolgen | p.12

Jasper + boekenlift

Jasper Mons, magazijnmedewerker Forumbibliotheek

DE ONDERWERELD VAN FORUM

Magazijnmedewerker Jasper Mons stuurt dagelijks boeken op en neer tussen zijn magazijn in de kelder van Forum en de bovenwereld. De Ergo Trans-lift kan maximaal 25 kilo aan. 'Verboden voor personen', staat er voor de zekerheid op. Maar veel heeft de lift anno 2019 niet te doen. 'Alles is bijna digitaal tegenwoordig.' Mons is vooral bezig digitale aanvragen te verwerken. Artikelen en boeken scannen dus RK, foto Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 16 – 13e jaargang

>> **8**

MEISJE VAN YDE

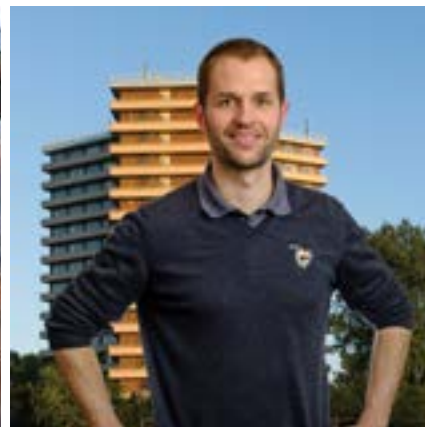
'Ze was vlak bij huis toen ze ritueel werd gewurmd'

>> **18**

SLIMME NETTEN

Pieke Molenaar helpt vissers om alléén volgroeide tong te vangen

>> **28**

IDEALIS-BEHEERDER VERTELT

'De schoonmaker van Hoevestein hilde bijna aan de telefoon'

EN VERDER

- 4 Louise Fresco commissaris bij Syngenta**
- 5 'WUR-bijen niet resistent'**
- 6 'Nieuw rooster beïnvloedt onderwijs'**
- 7 Student ontdekt bijzondere wesp**
- 8 Goede voornemens helpen bij energiebesparing**
- 9 Indonesische biodiesel niet duurzaam**
- 10 Waarom wordt voedsel bruin?**
- 11 Habitats voor introverte mensen**
- 27 Ondertussen in Iran**

BRAND MAAR LOS...

Het is twee dagen voor de deadline. Voor mij hangen drie alternatieven aan de muur voor de cover van dit nummer, achter mij hoor ik de toetsenborden van de redacteurs die de laatste berichten typen. Af en toe roept iemand een vraag over een beeldscherm. De eindredacteur leest geconcentreerd nog alles door. Straks gaan we koppen fijnslipen. Welkom bij *Resource*, mijn nieuwe werkplek. Op 1 april maakte ik de overstap van het Radboudumc naar Wageningen. Tot nu toe is het nog vooral veel luisteren en ontmoeten, maar het is mij direct duidelijk dat de verhalen voor het oprapen liggen. Verhalen over wat WUR-medewerkers hier en over heel de wereld doen. Over alle betrokken vakmensen in wetenschap, onderwijs en ondersteuning. Daarover kunnen we dagelijks nieuws maken en achtergronden schrijven.

Ik heb nu twee producties van het magazine meegedraaid, waarin onze redacteurs artikelen maken die relevant zijn, inhoudelijk en waar nodig kritisch. Met het team van *Resource* en *Wageningen World* wil ik hoogwaardige bladen maken, mooie verhalen vertellen, ontwikkelingen duiden en debat starten met medewerkers en studenten. Oh, en wie ideeën of meningen heeft of gewoon even wil kennismaken, mail naar willem.andree@wur.nl.

Willem Andree, hoofdredacteur Resource en Wageningen World

>> Aangespoeld na het ongeluk met vrachtschip Zoe | p.12

Manege De Prairie op Terschelling vangt de My Little Pony's op die zijn aangespoeld na het ongeluk met vrachtschip MSC Zoe en zijn gevonden door jutters (zie cover). Na een was- en kambeurt zijn ze klaar voor adoptie (graag zelf ophalen in verband met hun traumatische reiservaring). De opbrengst gaat naar de stichting By the Ocean we Unite, die zich inzet tegen vervuiling van de zee.

Nieuwe 'poort' naar onderzoek WUR

Research@wur, de poort naar alle Wageningse wetenschap, is nu ook voor het publiek beschikbaar. De portal ontsluit zo'n beetje alles wat Wageningse wetenschappers doen.

Research@wur is al sinds begin december voor medewerkers van WUR beschikbaar via intranet. De afgelopen maanden zijn gebruikt om ontbrekende informatie toe te voegen en kinderziektes op te sporen en weg te werken. 'Daarnaast zijn we vooral bezig geweest de nieuwe portal intern te presenteren aan de onderzoekers en van hun ervaringen te leren', zegt Anna Besse-Lototskaya van WUR Library.

De nieuwe portal maakt het een stuk makkelijker om informatie over onderzoekers en hun werk te vinden. Met grafische technieken is in één oogopslag te zien wie met wie samenwerkt in wetenschapsland, niet alleen binnen WUR, maar over de hele wereld. Wetenschappelijke artikelen zijn veelal online en gratis in te zien. De portal is op te roepen via research.wur.nl.

📍 RK

LOUISE FRESCO COMMISSARIS BIJ SYNGENTA

Louise O. Fresco is per 12 april toetreden tot de raad van commissarissen van Syngenta, als onafhankelijk, niet-uitvoerend bestuurder. Ze gaat het veredelingsbedrijf mede adviseren over verduurzaming van de voedselproductie.

Leden van de raad van bestuur van WUR mogen, na toestemming van de raad van toezicht, een beperkt aantal bijbanen vervullen. Fresco, bestuursvoorzitter van WUR, was eerder bezoldigd adviseur van Rabobank en voedingsbedrijf Unilever. De laatste functie liep in 2017 af.

'Ik sta pal voor onze onafhankelijkheid'

De benoeming van Fresco leidde deze week tot bezorgde reacties buiten en binnen WUR over de onafhankelijkheid van de organisatie. Zelf zegt ze hierover: 'Als niet-uitvoerend lid van de raad van commissarissen krijg ik de kans om de ambitie van Syngenta, in het verduurzamen van de voedselproductie, mede vorm te geven en daardoor de impact op het milieu door een van de grootste spelers in de landbouw te verminderen op basis van de meest recente wetenschappelijke inzichten. Ik begrijp en signaleer de verwarring en mogelijke zorg die na de

FOTO: JEROEN HOFMAN

▲ Louise Fresco wil als lid van de raad van commissarissen van Syngenta werken aan het verduurzamen van de voedselproductie.

bekendmaking ontstond. De onafhankelijke positie van onze onderzoekers en van WUR in het algemeen is absoluut niet in het geding. Ik sta pal voor onze onafhankelijkheid en ons kritisch vermogen. Het blijft ons doel als WUR onze inzichten ook ten goede te laten komen aan invloedrijke organisaties, die serieus werk maken van duurzame oplossingen in de voedselproductie. Door een dergelijke samenwerking kunnen echt grote slagen gemaakt worden en dat is hard nodig.'

Syngenta is een van de grootste veredelingsbedrijven ter wereld. Het ontwikkelt en verkoopt zaden en chemische gewasbeschermingsmiddelen. Enkele dagen voor de benoeming van Fresco kondigde het bedrijf een nieuw innovatiebeleid aan, waarin het oplossingen wil vinden voor klimaatverandering, bodemerosie en biodiversiteitsverlies en wil inspelen op veranderende verwachtingen van consumenten en opvattingen over landbouwtechnologie. 📍 AS, WA

FOTO: OANEVENTS

ONTMOET ROBOTTI

De proeftuin Agroecologie en Technologie van WUR in Lelystad heeft deze week een nieuwe kracht aangenomen: AgroIntelli Robotti. Hij heeft de omvang van een kleine trekker en is heel zelfstandig. Het wordt zijn taak om langs de gewassen te rijden en metingen te doen. Ook zal hij zaaibedden bereiden, schoffelen en bemesten. Door zijn camera's kan Robotti gericht onkruid wieden in strokenteelt en mengteelten. Hij moet zo de natuur-inclusieve landbouw op het proefbedrijf ondersteunen. Wie Robotti in actie wil zien, kan op 28 mei naar de Innovatiedag op het proefbedrijf van WUR in Valthermond komen. 📍 AS

'WUR-BIJEN NIET RESISTENT TEGEN VARROA'

WUR stelde in een advertentie in *NRC Handelsblad* van 6 april dat onderzoekers bijen hebben geselecteerd die resistent zijn tegen de varroamijt. Daarmee zet de instelling de krantenlezer en imkers op het verkeerde been.

Dat stelt Pim Brascamp, imker en emeritus hoogleraar van WUR, in een ingezonden brief op de website van *Resource*. Volgens Brascamp selecteert WUR bijen met een verhoogde weerstand, geen resistente bijen. Dat combineert WUR met een beproefde bedrijfsmethode om bijenvolken na de winter te splitsen, zodat de varroamijt zich moeilijker kan ontwikkelen. Dat is geen 'resistentie', waarbij de lezer denkt

aan 100 procent weerstand onder alle omstandigheden, aldus Brascamp.

De Wageningse bijenonderzoeker Tjeerd Blacqui re, die het onderzoek uitvoerde dat in de advertentie werd besproken, erkent dat 'zijn' bijen niet 100 procent resistent zijn. Hij heeft echter 'een sterke verhoging van de resistentie' verkregen. Die hogere resistentie staat los van de methode om bijenvolken te splitsen, aldus Blacqui re. **RS AS**

Lees de brief van Brascamp en de reactie van Blacqui re op resource-online.nl.

 COLUMN|VINCENT

Fear Of Missing Out

Vergeet keuzestress en prestatiedruk. In deze tijd van het jaar ligt er een groter gevaar op de loer, en in mijn omgeving maakt dat relatief veel slachtoffers. Het is een vorm van FOMO, *Fear Of Missing Out*, maar dan voor natuurliefhebbers. In feite is het ieder jaar hetzelfde liedje. De lente begint behapbaar – soort voor soort komen de eerste planten in bloei en gaan de eerste vogels zingen. Maar dan barst het los en is het niet meer bij te benen. De insecten vliegen je om de oren, de bomen schieten massaal in het blad en je weet niet meer waar je kijken moet.

'Straks trekken de kraanvogels over terwijl jij naar parende padden ligt te kijken'

Dat kan voor de nodige stress zorgen, want de kans bestaat dat je iets mist waar je vervolgens weer een heel jaar op moet wachten. Het zal je maar gebeuren dat de kraanvogels ongemerkt overtrekken terwijl je op je buik naar parende padden ligt te kijken.

Die onstuimige uitbarsting van de natuur kan natuurlijk niet eindeloos voortduren. Over twee maanden worden de dagen alweer korter en gelukkig raakt de druk dan langzaam van de ketel. Tot dan blijft het echter koortsachtig opletten om maar zo min mogelijk te missen. Was ik maar geneeskunde of rechten gaan studeren... **RS**

Vincent Oostvogels (23) zoekt in zijn twee masteropleidingen Forest and Nature Conservation en Animal Sciences het kwetsbare raakvlak op tussen natuurbeheer en voedselproductie.

KORT

>> NIEUW DIRECTEUR NIOO Oud-hoogleraar Geert de Snoo

Voormalig WUR-hoogleraar Geert de Snoo wordt de nieuwe directeur van het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW). Hij volgt Louise Vet op, die deze functie twintig jaar vervulde. De Snoo was van 2003 tot 2009 buitengewoon hoogleraar Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer in Wageningen. In 2009 werd hij aan Universiteit Leiden hoogleraar Conservation Biology en decaan van de faculteit Wetkunde en Natuurwetenschappen. De Snoo begint per 1 november aan zijn nieuwe functie. Louise Vet gaat negen maanden later met pensioen. Vet zorgde onder meer voor de verhuizing van het NIOO naar de campus in Wageningen, waar het instituut huist in een van de duurzaamste gebouwen van Nederland. Ze is en blijft buitengewoon hoogleraar Evolutionaire Ecologie bij WUR. **RS RK**

FOTO: MONIQUE SHAW

► Geert de Snoo volgt Louise Vet op als directeur van het NIOO.

>> HEALTH WEEK Nu ook voor medewerkers

Studentensportstichting Thymos verzorgt van 23 tot en met 26 april voor de vijfde keer een Health Week met activiteiten rond voeding, mentale gezondheid en beweging. Dit jaar zijn de activiteiten voor het eerst ook voor medewerkers toegankelijk. 'Burn-outs en hoge stressniveaus komen bij zowel studenten als medewerkers steeds vaker voor', zegt Daan Krekels van het Thymosbestuur. 'Tijdens de Health Week laten we zien wat de universiteit al doet om mensen hiermee te helpen, zoals meditatieklasjes in Orion. Maar we organiseren ook speciale activiteiten zoals lezingen over groene therapie voor jonge mensen met een burn-out en over het tegengaan van veroudering met fitness en voeding.' Thymos organiseert de Health Week samen met Sportcentrum de Bongerd en vital@work van Human Resources. De activiteiten zijn gratis toegankelijk; voor een aantal is vooraf aanmelden wel nodig. Bekijk het volledige programma op wur.nl/health-week. **RS LZ**

'NIEUW ROOSTER BEÏNVLOEDT ONDERWIJS'

Het *extended daytime schedule* heeft effect op de inhoud en mogelijk ook de kwaliteit van het onderwijs. Dat blijkt uit een enquête onder WUR-docenten. Een op de twee heeft de inhoud van de colleges aangepast, een op de drie zegt dat de onderwijskwaliteit is gedaald.

De universiteit wil weten of de invoering van het *extended daytime schedule* (EDS) per afgelopen september gevolgen heeft voor de onderwijskwaliteit. De medezeggenschap heeft daarom een EDS-commissie in het leven geroepen die dit studiejaar twee enquêtes uit-

voert onder docenten. De eerste enquête, na onderwijsperiode 2, is ingevuld door 35 procent van de docenten die les gaven in die periode.

De helft van de docenten heeft de lesinhoud aangepast

De EDS-enquête geeft geen uitsluitsel over de vraag wat de docenten precies aan de colleges hebben veranderd en waarom een deel van de docenten meent dat de

onderwijskwaliteit is gedaald. De vragenlijst wordt nu aangepast, zodat de tweede enquête wel duidelijk maakt hoe docenten hun colleges aanpassen, welke inhoud ze schrappen en waarom een deel van de docenten een kwaliteitsdaling ervaart. Die enquête wordt in mei gehouden, na periode 5.

Het nieuwe rooster is bedoeld om de groei van het studenten-aantal op te vangen. Een lesuur duurt sinds september vijf minuten korter, de colleges beginnen eerder en zijn later klaar klaar. Dit levert zo'n twaalf uur capaciteitswinst per week per zaal op.

AS, LZ

'Rooster doet wat het moet doen'

Twee leden van de EDS-evaluatiecommissie en een beleidsmedewerker van WUR geven op pagina 14-15 commentaar op de docentenenquête over het *extended daytime schedule*.

PROEFDIERGEBRUIK WUR OPNIEUW GEDAALD

Het gebruik van proefdieren bij WUR blijft dalen. De jongste cijfers over 2017 laten een daling zien van 20 procent ten opzichte van het jaar ervoor.

Dat blijkt uit *Zo doende 2017*, het jaarlijkse proefdierenoverzicht van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, en uit eigen cijfers van WUR. De instelling gebruikte in 2017 in totaal 24.284 proefdieren. Driekwart daarvan zijn voor rekening van Wageningen Research.

De universiteit hoort met 6080 proefdieren tot de kleinere gebruikers onder de universiteiten. WUR als geheel daarentegen is na de Universiteit Leiden de grootste gebruiker van proefdieren. Als daar ook de vissen bij worden opgeteld die Wageningen Marine Research vangt voor monitoring van de visstand, is WUR zelfs de grootste verbruiker van dieren voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. De vismonitoring is een wettelijke onderzoekstaak.

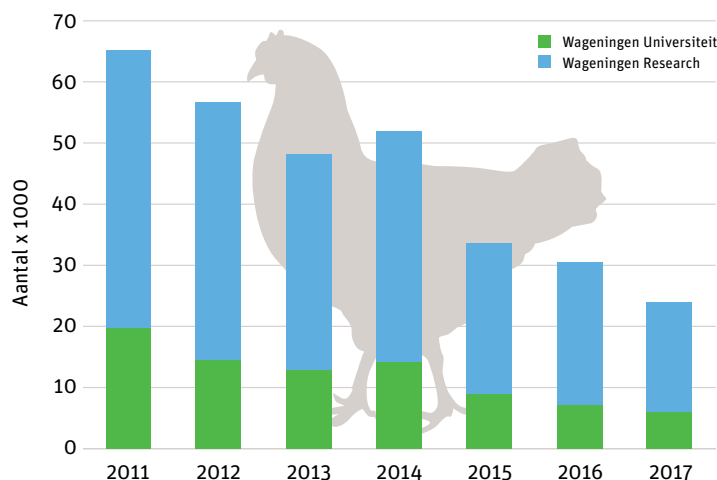
De lijst omvat onder meer 17 honden, 9 kikkers, 6 paarden en 4 lama's

De meeste gebruikte proefdieren bij WUR zijn kippen, gevolgd door knaagdieren (vooral muizen), vissen en varkens. De lijst omvat daarnaast onder meer 46 geiten, 17 honden, 9 kikkers, 6 paarden en 4 lama's.

De daling bij de universiteit heeft zich in 2018 waarschijnlijk niet doorgezet. De voorlopige cijfers voor dat jaar liggen volgens proefdierdeskundige Rob Steenmans hoger dan die voor 2017. Dit betekent echter niet dat er weer een stijgende trend begint. 'Er zijn het afgelopen jaar toevallig iets meer projecten, waarvan enkele met grote aantallen dieren.'

Landelijk gezien steeg het proefdiergebruik in 2017 met 18 procent tot 530.568. Dat is vooral toe te schrijven aan het gebruik van genetisch gemodificeerde muizen en zebravissen in kankeronderzoek. RK

Aantal gebruikte proefdieren aan WUR

STUDENT ONTDEKT BIJZONDERE WESP

Het beestje op de foto is een schildwesp. Het was nog nooit in Nederland gespot. Biologiestudent Eva Drukker had de primeur.

Drukker trof de *Idiasta dichrocera* afgelopen augustus aan op het 25 meter hoge dak van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam. Daar was ze voor haar stage bij van Bureau Stadsnatuur Rotterdam. 'Ik onderzoek welke insecten je nog aantreft op groene daken op 100 meter hoogte.' Omdat Nederland geen groene daken op die hoogte heeft, pakte Drukker het anders aan. 'Ik heb wel een gebouw van 70 meter hoogte gevonden. Vervolgens heb ik gebouwen van verschillende hoogtes gezocht om een gradiënt te maken en dan te extrapoleren naar 100 meter.' Ze bracht uiteindelijk de flora en fauna op 21 groene daken in kaart.

'Op een gegeven moment was ik naar mijn insectjes aan het kijken en zag ik dus deze schildwesp', vertelt ze. 'Maar ik had geen idee wat het was.' Het insect werd een paar maanden geleden herkend door bioloog Kees van Achterberg van Naturalis. Radioprogramma *Vroege Vogels* kreeg zondag 14 april de primeur.

De schildwesp leeft voor zover bekend in landen als Zweden, Duitsland, Tsjechië, Rusland en China. Het Nederlandse exemplaar is een vrouwtje. Ze is opgenomen in de collectie *Dode dieren met een verhaal* van het Natuurhistorisch Museum van Rotterdam.

Drukker vond overigens inderdaad een relatie tussen de hoogte van gebouwen en de biodiversiteit aan insecten. 'Op daken met sedum neemt het aantal insecten af met de hoogte. Op daktuinen met bomen

'Ik onderzoek welke insecten je aantreft op groene daken'

en veel vegetatie vond ik niet zo'n verband. Duidelijk is in elk geval dat insecten tot op grote hoogtes prima daken kunnen koloniseren. Een mooie vondst, gezien de huidige achteruitgang van insectenpopulaties.' **✎ RK**

▲ Biologiestudent Eva Drukker vond de schildwesp op een dak in Rotterdam.

EMERITUS SCHRIJFT BOEK OVER NUT SCHELPDIEREN

Schelpdieren hebben meer in hun mars dan hun eetbaarheid. Emeritus hoogleraar Aad Smaal stelde een boek samen om die functies onder de aandacht te brengen.

Smaal liep 'al lang met het idee rond om eens op een rijtje te zetten waar we schelpdieren allemaal voor gebruiken'. Nu is er *Goods and Services of Marine Bivalves*, een kloek overzichtsboek over al het goeds dat schelpdieren brengen. Smaal: 'Schelpdieren zijn niet alleen interessant als voedsel, maar hebben ook functies in de kustverdediging en de waterzuivering. Ook zijn ze cultureel interessant. Denk aan parels en verzamelingen.'

De positieve aandacht is volgens Smaal hard nodig. 'Er is bijvoorbeeld polemiek over de kweek van schelpdieren in de Waddenzee. Sommigen vinden

dat de mens er vandaan moet blijven. Ik vind dat onzin. Er is altijd menselijke invloed. En duurzaam gebruik van de zee kan verrijkend zijn.'

De 23 wetenschappelijke, *peer reviewed* artikelen in het boek zijn onder meer geschreven door onderzoekers van Wageningen Marine Research. Het boek wordt donderdag 18 april gepresenteerd op de Hogeschool Zeeland in Middelburg, ter gelegenheid van Smaals inauguratie als lector Aquacultuur. Het wordt uitgegeven door Springer en kost 54,99 euro, maar het is ook gratis te downloaden. **✎ RK**

► Aad Smaal: 'Duurzaam gebruik van de zee kan verrijkend zijn.'

4 juni | 2019

WeDay

Aanmelden van
15 april t/m 28 mei

We Day 2019: doe dit jaar weer mee met dé middag vol sportactiviteiten voor alle medewerkers! Kom Kickboksen, doe een Trail dóór WUR gebouwen op de Campus of ontspan bij de Workshop muziek, voor en door het WUR Orkest! Kijk voor meer info op de We Day-intranetpagina en schrijf je in.

Locatie We Day: Wageningen Campus, Sports Centre de Bongerd

 WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

ALCOHOLCONSUMPTIE THUIS WORDT ONDERSCHAT

De alcoholconsumptie in Nederland wordt onderschat. Dat blijkt uit onderzoek van de afdeling Humane Voeding. We vullen ons glas thuis namelijk meer dan consumentenonderzoekers aannemen.

Als mensen aangeven dat ze zeven glazen wijn per week drinken, hoeveel alcohol drinken ze dan? Dat wilde de masterstudent Nutrition and Health Myrthe de Beukelaar graag weten. Ze vergeleek de consumptie van wijn en sterke drank bij de mensen thuis met de Nederlandse standaard. Volgens die standaard past er 100 milliliter wijn en 35 milliliter jenever of whisky in een glas. Maar in praktijk schenken we thuis gemiddeld 130 milliliter wijn en 47 milliliter sterke drank in een glas, constateert De Beukelaar, uitgaande van de thuisconsumptie van 200 volwassenen in en rond Wageningen.

Het drankgebruik van de Nederlander in eigen huis wordt dus onderschat, concludeert ze deze maand in het wetenschappelijk tijdschrift *Public Health Nutrition*. **AS**

GOEDE VOORNEMENS HELPEN BIJ ENERGIEBESPARING

Wil je zuiniger zijn met energie? Maak een deal met jezelf. Dat helpt, ontdekte Danny Taufik van Wageningen Economic Research, mits de uitvoering van je goede voornemen relatief veel moeite kost.

In het kader van een energiebesparingscampagne van Ouwehands Dierenpark onderzocht Taufik de invloed van zogenoemde private commitments op gedrag. 342 deelnemers werden willekeurig over twee groepen verdeeld en kregen informatie over energiebesparing en de invloed daarvan op het milieu. Vervolgens werd de helft van de mensen gevraagd een document te tekenen waarin ze verklaren dat ze hun apparaten zoals laptops en televisies niet op stand-by laten staan als ze deze niet gebruiken.

Een maand later bleek tot Taufiks verbazing dat de groep die zich specifiek had

voorgenomen om apparaten uit te zetten, dit niet vaker had gedaan dan de controlegroep. 'Toen we beter naar de resultaten keken, bleek dat dit waarschijnlijk komt doordat dit weinig moeite kost. Alleen bij de mensen voor wie het uitzetten van de apparaten relatief veel moeite kost, leidde de commitment tot een sterker gevoel van morele verplichting en meer energiebesparend gedrag.'

Als beleidsmakers groen gedrag willen stimuleren, kunnen ze zich beter richten op de zaken die moeite kosten, zoals overschakelen op groene stroom, denkt Taufik. Al zit er wel een grens aan. 'De televisie helemaal wegdoen is waarschijnlijk te moeilijk.' **TL**

MEISJE VAN YDE WAS NIET VER VAN HUIS

Het meisje van Yde, het meest iconische veenlijk van Nederland, woonde mogelijk op maar een kwartiertje wandelen van de plek waar ze ritueel is gewurgd. Dat blijkt uit Wagenings onderzoek.

Het 16-jarige meisje is in 1897 door landarbeiders in het veen gevonden met een koord om haar nek. Haar rossige haar was aan één kant afgeschoren. Maar wie ze was, waar ze vandaan kwam en hoe haar omgeving eruit zag, wisten we niet. Onder leiding van WUR-archeoloog en veenexpert Roy van Beek heeft een multidisciplinair team van wetenschappers die gaten in de kennis nu ingevuld.

De onderzoekers hebben de leefwereld van het meisje minutieus gereconstrueerd. Daarbij maakten ze gebruik van bodemonderzoek, archeologie en stuifmeelonderzoek. Het resultaat is gepubliceerd in *The Holocene*. 'Noem het een snapshot van tweeduizend jaar geleden', zegt Van Beek.

Uit de reconstructie blijkt dat de streek rond het huidige Yde destijds opmerkelijk druk bewoond was. Van Beek: 'Een relatief open landschap met gehuchtjes, akkertjes en heideveldjes. Een mozaïek van heuvelruggen,

lage veengronden, graslanden en beekdalen. Mensen woonden in de hoger gelegen gebieden om hun voeten droog te houden.' Een van die hoogtes ligt op ongeveer een kilometer van de vindplaats van het meisje. 'Dit zou de plek kunnen zijn waar ze vandaan kwam. Het is slechts een kwartiertje lopen van het moerasje waar ze is gevonden. Onderweg moest je dan nog een klein stroompje over.'

'Ze komt uit een egalitaire samenleving met weinig statusverschillen'

Van Beek denkt dat ze ter plekke is gewurgd en geofferd aan een hogere macht. Een alternatieve verklaring is dat ze werd terechtgesteld. Hoe dan ook is het volgens Van Beek in kleine kring gebeurd. 'Ze komt uit een egalitaire samenleving met weinig statusverschillen. Ik denk dat de beslissing om haar te doden op een laag niveau, zeg dat van een paar dorpjes, is genomen. Het was ongetwijfeld een belangrijke gebeurtenis, maar er waren geen grote groepen mensen bij betrokken.'

Het lichaam van het meisje moet, rond het

FOTO: DRENTS MUSEUM, ASSEN

▲ Zo heeft het meisje van Yde er vermoedelijk uitgezien. Ze werd rond het begin van onze jaartelling gewurgd en in een moeras gegooid.

begin van onze jaartelling, vrijwel direct in het moeras zijn verdwenen. Op die plek is nu een bietenveldje. Het lichaam ligt in het Drents Museum in Assen. **RK**

INDONESISCHE BIODIESEL MEESTAL NIET DUURZAAM

Biodiesel afkomstig van oliepalmlantages op veengronden in Indonesië voldoet niet aan de Europese klimaatstandaard. Dat constateert de Wageningse promovendus Nima Khasanah. Ze promoveerde op 9 april bij Meine van Noordwijk, bijzonder hoogleraar Agroforestry.

Khasanah onderzocht de koolstofbalans van twintig oliepalmlantages in Indonesië. Slechts een kwart voldoet aan de huidige eisen van de Europese Unie. Die wil alleen duurzame palmolie importeren waarvan de CO₂-emissie bij gebruik als biodiesel ten minste 60 procent lager is dan die van fossiele brandstoffen. Volgend jaar wordt deze norm verhoogd tot 70 procent.

Mengteelten van oliepalm met cacao en zwarte peper presteren beter

Als oliepalmen worden geteeld op veengrond, is de emissie te hoog, constateert Khasanah. En ook palmolie van gemengde herkomst – zowel zand- als veengrond – voldoet niet aan de 60-procent-norm. Door de omzetting van bos naar oliepalm starten de plantages met een

‘koolstofschuld’. Als die meer dan 10 ton koolstof per hectare is, kunnen plantages niet voldoen aan de norm, zegt de Indonesische promovendus, werkzaam bij ICRAF, een internationaal onderzoeksinstituut voor agroforestry. Een tweede-generatieplantage heeft bij de huidige regels geen koolstofschuld en kan wel aan de eisen voldoen.

Khasanah bepaalde eerst de bovengrondse koolstofopslag op de twintig plantages. Daarbij berekende ze hoeveel CO₂ werd uitgestoten bij de aanleg van de plantages en hoeveel er wordt opgeslagen in de palmen. Ook bepaalde ze de ondergrondse koolstofopslag in de bodem. Uit die gegevens distilleerde Khasanah een aantal stelregels. Hoe meer regenwoud er is omgezet in plantage, hoe groter de kans dat de plantage niet voldoet aan de EU-richtlijnen. Ook een groot aandeel veengrond en een hoog kunstmestgebruik verkleinen de kans dat het bedrijf aan de norm voldoet.

Khasanah vergeleek ook de klimaat-scores van boeren met alleen oliepalm en met mengteelten. De mengteelten van oliepalm met cacao en zwarte peper presterden veel beter dan de monoculturen, zowel op het gebied van economie als milieu. Mengteelten leveren de boer meer rendement per hectare, zodat ze minder land nodig hebben en dus minder bos hoeven te kappen. **AS**

FOTO: SHUTTERSTOCK

VISIE

‘Makers van vleesvervangers verdienen steun, geen verbod’

Kipstuckjes en sojayoghurt: vlees- en zuivelbenamingen voor vegetarische producten zijn misleidend en moeten worden verboden, vindt de landbouwcommissie van het Europees Parlement. ‘Dit is van een mug een olifant maken’, zegt consumptiesocioloog Hans Dagevos.

Wat vind je van die uitspraak van de commissie?

‘Dit riekt naar politieke pesterij. Ik vind het storend dat men deze bedrijfstak dwarszit. In Nederland zijn er al eerder Kamerleden van CDA- en VVD-huize geweest die in eens moeite hadden met “kipstuckjes”. Dat liep toen met een sisser af, en uiteindelijk hebben de Vegetarische Slager en Vivera zelfs hun voordeel gedaan met de publiciteit die hierdoor ontstond. Consumentenreacties wezen ook op onbegrip over de wens van die Kamerleden. Ik geloof niet in het argument dat de landbouwcommissie aanvoert, namelijk dat dit misleidend is voor consumenten. Nog belangrijker is dat er bij mijn weten geen wetenschappelijk bewijs voor is. Er is hier geen sprake van evidencebased beleid.’

Heeft dit te maken met een lobby van de vleesindustrie?

‘Ik vind het lastig daar iets over te zeggen. Er wordt in Brussel discussie gevoerd over de herkomst en bescherming van producten. Dat gaat bijvoorbeeld over kazen of wijnen met beschermde namen. Mogelijk komen de opmerkingen over vleesnamen daaruit voort en zijn ze oprecht. Maar ik denk wel dat de landbouwcommissie in dit geval een verkeerd signaal afgeeft. De makers van plantaardige vleesvervangers zouden eerder een duwtje in de rug mogen krijgen, want ze dragen hun steentje bij aan de verandering van ons dieet, zoals beleid dat ook voorstaat.’

Gaat dat verbod er echt komen, denk je?

‘Ik mag hopen dat het Europees Parlement meent dat hier een probleem gecreëerd wordt dat veel consumenten niet herkennen. De meeste producenten van vleesvervangers zijn gestart met het idee dat ze vlees wilden imiteren, en zijn daar ook open over geweest. Dus dan is het logisch om het ook zo te noemen. Inmiddels is de consument eraan gewend. Het zou vreemd – en duur – zijn om dat terug te draaien.’ **TL**

Jean-Paul Vincken is de nieuwe hoogleraar Levensmiddelenchemie

WAAROM WORDT VOEDSEL BRUIN?

Hoe gaat de bruinverkleuring van voedsel precies in zijn werk? En kunnen we polyfenolen inzetten als natuurlijke conserveermiddelen? Het zijn vragen waarop Jean-Paul Vincken, de nieuwe leerstoelhouder Levensmiddelenchemie het antwoord wil vinden.

De leerstoel waarover Vincken sinds maart officieel de scepter zwaait, doet onder meer onderzoek naar de rol van polyfenolen, stoffen die in planten zitten, bij de bruinverkleuring van levensmiddelen. 'Meestal is de bruinverkleuring een onwelkom bijeffect', vertelt Vincken. Denk aan bruine appelpartjes of grauwig vleeswaren. 'Maar bij sommige producten, zoals thee, is verkleuring juist gewenst. Bijvoorbeeld om van groene thee zwarte thee te maken.'

BITTERHEID

Een belangrijk nieuw element in het onderzoek is het gebruik van zogenoemde *computational tools* om de eigenschappen van verschillende stoffen in kaart te brengen en te voorspellen. Vincken en zijn groep verzamelen gegevens over eigenschappen van moleculen, bijvoorbeeld bitterheid of antibacteriële werking. Met computermodellen kunnen ze op basis van de samenstelling de eigenschappen bepalen van een extract, en later misschien zelfs van een heel voedingsmiddel. Polyfenolen zijn bijvoorbeeld vaak bitter. 'Als we beter begrijpen welk deel, of welke delen, van het molecuul hiervoor verantwoordelijk zijn, kunnen we kijken hoe we daarin kunnen sturen, zodat de thee bijvoorbeeld minder bitter is of een andere kleur heeft.' Vincken is trots op wat de leerstoelgroep op dit gebied al heeft bereikt. 'Voordat ik hier begon, was er nog helemaal geen onderzoekslijn op dit gebied.'

GOEDE VRIEND

Hij heeft gemengde gevoelens bij zijn aanstelling als leerstoelhouder. Vincken volgt Harry Gruppen op, die zijn werk wegens ziekte twee jaar geleden moest neerleggen. 'Harry is een goede vriend en het liefst had ik gezien dat hij tot zijn pensioen had kunnen blijven. Zowel binnen de leerstoelgroep als ook WUR-breed werd hij enorm gewaardeerd, onder andere vanwege zijn visie op onderwijsvernieuwing. Aan de andere kant weet ik dat hij het belangrijk vindt dat alles wat we als team hebben opgebouwd, wordt voortgezet.' Vincken is niet van plan het roer in de leerstoel-

'De trend is minder bewerkt voedsel, maar het moet wel veilig blijven'

FOTO: GUY ACKERMANS

groep rigoreus om te gooien, maar wil 'wel wat andere accenten leggen'. Zo wil hij sterker inzetten op onderzoek naar het gebruik van polyfenolen als natuurlijk conserveermiddel. 'Polyfenolen zijn onderdeel van het natuurlijk afweermecanisme van de plant en kunnen van pas komen bij het conserveren van voedsel', vertelt Vincken. 'De trend is om steeds minder bewerkte voedingsmiddelen te maken, bijvoorbeeld door voedsel minder te verhitten. Maar het moet dan wel veilig blijven. Dat zou kunnen met deze natuurlijke antibacteriële middelen. We moeten nu wel nog aantonen dat het ook veilig is om te eten.'

GEEN KOOKBOEKPRACTICA

Daarnaast wil Vincken redoxreacties, de chemische reacties die onder andere verantwoordelijk zijn voor bruinverkleuring, 'steviger verankeren' in het onderzoek van de leerstoelgroep. 'Dat is belangrijk omdat ons begrip hiervan tekortschiet, ondanks het feit dat die reacties vaak ten grondslag liggen aan bijvoorbeeld voedselkwaliteit.' Naast het onderzoek werkt Vincken aan vernieuwingen in het onderwijs. 'We maken al veel ge-

bruik van activerende digitale leermiddelen en studenten moeten vaker zelf bedenken hoe ze iets gaan uitzoeken. Kookboekpractica, waarin je simpelweg de stappen uitvoert, bestaan allang niet meer.' **IR RK**

JEAN-PAUL VINCKEN (Weert, 1962)

1980-1988 Studie Levensmiddelentechnologie in Wageningen
1996 Promotie bij Levensmiddelenchemie
1997-2006 Diverse postdocposities, onder meer bij Plantenveredeling in Wageningen.
2006-2018 Universitair (hoofd)docent Fytochemicaliën bij de leerstoelgroep Levensmiddelenchemie
2019 Benoemd tot hoogleraar Levensmiddelenchemie

Vincken is getrouwd en woont in Renkum. In zijn vrije tijd wandelt, fietst en fotografeert hij graag.

Wekelijks updates over studeren en werken aan WUR?

Abonneer je nu op de nieuwsbrief!

www.resource.wur.nl/nieuwsbrief

RESOURCE

Voor iedereen van Wageningen University & Research

DE STELLING

‘Kunnen we het maaien ook uitstellen voor mensen?’

Voor introverte mensen valt het niet altijd mee om te overleven tussen de extraverten. Mirja Michalscheck zou op de campus wel wat meer ruimte willen voor mensen zoals zij.

‘In mijn vakgebied hebben we het vaak over habitats, natuurlijke plekken voor planten en dieren. Maar je kunt ook denken over habitats voor mensen. Ik zou graag een klein beetje meer ruimte willen claimen voor mensen zoals ik. Ik ben zelf introvert, en ik zou willen dat er meer rustige plekken zouden zijn op de campus. In de zomer heb ik een fijne habitat voor rustige lunchpauzes gevonden in het hoge gras voor Forum – dat wil zeggen: totdat er gemaaid wordt. Ik weet dat het grasmaaien uitgesteld kan worden om vogels of andere dieren te beschermen. Kun-

nen we dat dan ook niet doen voor mensen?

Veel delen van de campus lijken ontworpen te zijn voor extraverte mensen. Kantoor- tuinen, bijvoorbeeld. Ik snap

wel dat ze nuttig zijn om ideeën en informatie uit te wisselen, maar voor mij waren ze af en toe behoorlijk uitputtend om in te werken. Wanneer studenten en collega's na werktijd wilden uitgaan, wilde ik gewoon naar huis. Ik moest mezelf weer opladen als ik mijn hele dag in een groep had doorgebracht; groepen putten me uit.

Maar ik ben wél heel aandachtig en goed in een-op-eengesprekken. Dat inspireerde me om aan de universiteit van Keulen een halfjaar coaching te studeren, naast mijn promotieonderzoek. Ik ben nu een gecertificeerde coach en werk met jonge PhD-studenten en postdocs zoals ikzelf. Ik bied ze ruimte voor zelfreflectie en steun om goede beslissingen te maken.

Met mijn stelling hoop ik nieuwsgierigheid te wekken en mensen bewust te maken van het verschil tussen extraverte en introverte mensen. Misschien moedig ik er mensen zoals ik mee aan om de ruimte en pauzes te nemen die ze nodig hebben. Introversie heeft veel waardevolle kwaliteiten in zich, en die kunnen worden ondersteund door adequate werkruimtes en habitats op de campus ter beschikking te stellen.’ **JB**

Mirja Michalscheck promoveerde op 6 maart op haar onderzoek naar kleinschalige boeren en diversiteit.

Hoe schadelijk is Zoe's zooi?

Containerschip MSC Zoe verloor op 1 januari 342 containers in de Noordzee. Het incident gaat de zee-ecologen van WUR de komende tijd bezighouden. In opdracht van de overheid proberen zij de ecologische effecten van de verloren lading in kaart te brengen.

tekst Roelof Kleis *foto* Kees van de Veen/Hollandse Hoogte

‘Gaaf!’, dacht onderzoeker Martin Baptist van Wageningen Marine Research in eerste instantie toen hij op 2 januari hoorde dat containerschip MSC Zoe een deel van zijn lading was verloren ten noorden van de Waddeneilanden. ‘Ik woon op Texel’, zegt hij verontschuldigend. ‘Dan begint toch het juttersbloed te stromen.’

Zijn tweede reactie was ‘de professionele grondhouding’ van een zee-ecoloog. Hij verdiepte zich in de feiten en constateerde al snel dat het ‘gelukkig nogal meeviel’.

‘De buitenwereld had het meteen over een containerramp. Maar een ecologische ramp was het niet. Dan moeten er op grote schaal ecologische effecten zijn op flora en fauna. Dat is ons bespaard gebleven.’ Althans, voor zover nu bekend. Nader onderzoek van onder meer Baptist en collega’s moet de komende maanden meer duidelijkheid brengen.

‘We zijn ons bewust geworden van de enorme zooi die we van hot naar her slepen’

De MSC Zoe verloor 342 containers, een klein deel van de naar schatting 8000 containers aan boord. Het schip kan er overigens liefst 19.000 vervoeren. Van de gezonken containers hadden er twee een giftige lading: eentje bevatte lithiumaccu’s en eentje zakken Perkadox, een poederachtig bleekmiddel op basis van dibenzoylperoxide.

Dat goede baart Baptist zorgen. ‘De container is inmiddels gelokaliseerd in de Duitse wateren, maar het is nog onduidelijk of-ie volledig geborgen kan worden. Door de val zijn de meeste containers kapot geslagen. Eén zak Perkadox is al in Duitsland aangespoeld. Natuurlijk vindt er verdunning plaats in zee en wordt het spul afgebroken. Maar hoe snel gaat dat in zeewater van 8 graden? Dat weten we niet.’

Het gaat in totaal om 3000 kilo dibenzoylperoxide. Wat dat voor het zeeleven kan betekenen, berekende Baptist in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) in een quickscan. ‘De inhoud van die zakken kan potentieel een hoeveelheid water ter grootte van een derde deel van het IJsselmeer verontreinigen, tot een concentratie waarbij in 10 procent van alle ongewervelde organismen effecten worden gevonden. Daarnaast is de acute toxiciteit voor vissen erg hoog.’

SCHOENEN EN SPEELGOED

Naast toxische lading zijn er vooral gebruiksgoederen overboord gegaan. Schoenen, kleding, matrassen, flatscreens, fleecedekens, plastic speelgoed, autobanden, tuinmeubilair, diepvriezers, et cetera. Baptist: ‘Een klein deel daarvan is op de stranden terechtgekomen, het merendeel ligt op de zeebodem. En het meeste is plastic. Maar de lading is slechts ten dele bekend. De ladingbrieven waar we over beschikken, geven alleen maar grove categorieën aan.’

In opdracht van LNV en Rijkswaterstaat proberen Baptist en zijn collega’s in Den Helder, IJmuiden en Yerseke de gevolgen van al die rommel op het zeeleven in kaart te brengen. Dat gebeurt voornamelijk door intensivering van bestaand onderzoek. Zo zal in de bestaande onderzoeken naar de schelpdierenstand in de Noordzee en Waddenzee nu ook de verspreiding van plastic worden meegenomen. En in het lopende onderzoek naar bijvangst in de visserij zal een deel van de vissen worden gecontroleerd op plastic. Baptist: ‘In de loop van het jaar verzamelen we 9000 vissen. Als ze toch worden

gevangen, kun je ze net zo goed opensnijden. Zo hoeven we niet meer dieren te doden dan nodig is.’

Om eventuele gevolgen voor zeehonden in kaart te brengen, zullen vijftien gestrande (dode) dieren uit de oostelijke Waddeneilanden grondig worden onderzocht door de Universiteit Utrecht. ‘Wij krijgen de maag en darmen voor onderzoek naar het verteringskanaal.’

En wat de gevolgen van de Zoe-ramp voor vogels zijn, moet het bestaande stormvogelonderzoek van Jan Andries van Franeker uitwijzen. Baptist: ‘We gaan het verzamelen van die vogels door vrijwilligers op de oostelijke Waddeneilanden intensiveren. Daarnaast worden ook zwarte zee-eenden verzameld.’

BEWUSTWORDING

Het ongeluk met de Zoe levert dus veel extra werk op. Daarnaast heeft het incident volgens Baptist tot bewustwording geleid. ‘We zijn ons bewust geworden van de enorme zooi die we van hot naar her over de wereldzeeën slepen. Jaarlijks 130 miljoen containers! En wat mij betreft is er een les die we zeker moeten trekken: we moeten veel eerder over een gedetailleerd overzicht van de lading beschikken. Zelfs nu, zestien weken na dato, zijn de details nog niet vrijgegeven. Als je de ecologische risico’s wilt inschatten, moet je dat veel sneller weten. Er kan van alles in die containers zitten.’

▲ Martin Baptist van Wageningen Marine Research coördineert het Zoe-onderzoek.

ZOE-INCIDENT IN CIJFERS

342 zeecontainers

Dat is ongeveer 14 keer de hoeveelheid containers (25) die gemiddeld jaarlijks in de Nederlandse kustwateren overboord slaat en een 5de van het aantal containers dat per jaar wereldwijd in zee verdwijnt (1700). Schepen vervoeren jaarlijks 130 miljoen containers over de wereldzeeën.

2736 ton (plastic) goederen

Hiervan is 1100 ton inmiddels geborgen. Wereldwijd verdwijnt jaarlijks naar schatting 4,8 tot 12,7 miljoen ton plastic in zee. De lading van de Zoe – veelal plastic – is daar 0,02-0,06 procent van.

3000 kilo dibenzoylperoxide

In één gezonken container zaten 280 zakken Perkadox, een bleekmiddel die deze toxische stof bevat.

700 ton staal

Dit is afkomstig van de containers zelf. De berging is nog in volle gang. Krap de helft is inmiddels opgetakeld.

‘Nieuw rooster doet wat het moet doen’

▲ Docent Julia Dieren, Beleidsmedewerker Fred Jonker en student Aniek de Winter zijn betrokken bij de evaluatie van het nieuwe rooster.

Het *extended daytime schedule* (EDS) tast de onderwijskwaliteit aan. Dat zegt een op de drie WUR-docenten (zie p. 5). *Resource* vroeg Julia Diederer en Aniek de Winter van de EDS-klachtencommissie en roostermaker Fred Jonker hoe we deze pittige uitkomst moeten duiden.

tekst Albert Sikkema en Luuk Zegers foto Aldo Allesie

Ruim de helft van de docenten heeft de lesstof aan moeten passen aan het nieuwe rooster, blijkt uit de eerste enquête over het EDS. Best veel, toch?

Diederer: 'Omdat het lesuur vijf minuten korter is geworden, hebben veel docenten de lesstof aangepast. Ze zijn sneller gaan praten, doen minder koffiepauzes of meer zelfstudie. Als docenten het college hebben ingekort, weten we niet wat de impact daarvan is. Dat willen we uitzoeken in de volgende enquête, aan het eind van periode 5.'

'Veel docenten weten niet dat ze meer lessen kunnen aanvragen'

De onderwijskwaliteit is gedaald, zegt 35 procent van de docenten.

Diederer: 'Daar willen we graag meer over weten. Docenten die ik spreek zeggen: ik heb de les 5 minuten ingekort en dan kun je inboeten aan kwaliteit.' De Winter: 'Je laat een voorbeeld weg in je uitleg of je kort de koffiepauze in, die de studenten juist gebruikten om vragen te stellen aan de docent. Dan is dat het issue.'

Hoe kunnen docenten die kortere lesuren dan opvangen?

Jonker: 'Een deel van de docenten geeft nu in totaal minder onderwijs dan vorig jaar, maar dat was nooit de bedoeling. Veel docenten weten niet dat ze nu meer lessen kunnen aanvragen. Daarmee kunnen ze evenveel of meer lesstof kwijt of toch een ruime koffiepauze geven. We richten nu een spreekuur in Forum in om docenten onder meer op deze optie te wijzen.' Diederer: 'Ik geef nog dezelfde hoeveelheid lesstof als vorig jaar, mijn leerdoelen en reader zijn hetzelfde, ik vertel alleen wat minder, omdat ik korter voor de klas sta. Is dat erg? Ik gebruik zelf dit jaar als een soort test om te kijken of ik iets moet aanpassen. Misschien ga ik voor volgend studiejaar iets meer lesuren aanvragen.'

Uit de enquête blijkt ook dat de werkdruk onder docenten is gestegen.

Jonker: 'Dat is geen verrassing, want ruim de helft van de docenten heeft de vakken aangepast en dat kost tijd.' De Winter: 'We verwachten dat de andere docenten volgend jaar aanpassingen maken en meer werkdruk krijgen. De grote vraag is: is die extra werkdruk eenmalig?'

Er was ook angst dat de concentratie aan het eind van de middag zou afnemen. Wat vinden de docenten?

De Winter: 'Ruim 40 procent van de docenten geeft aan dat ze in het elfde en twaalfde lesuur minder geconcentreerd zijn. Dat geldt ook voor de helft van de studenten, zeggen de docenten. Maar het aantal respondenten op deze vraag is niet erg hoog. Dat komt ook omdat er nog weinig late colleges en practica staan geprogrammeerd.' Diederer: 'Tuurlijk ben je om 6 uur 's avonds minder geconcentreerd als je gewend bent om dan te eten. We zien ook dat de late vakken veel minder druk zijn. Maar ja, als je vrijdagochtend om 8.20 uur college geeft, is ook zeker de helft van de studenten er niet. Dus hoe erg is dat college aan het eind van de middag dan?' Jonker: 'Studenten balen vooral van lange collegedagen, dus als roosteraars kijken we nu hoe we de wachttijd tussen ochtend- en middagcolleges korter kunnen maken. Zo gaan we komend studiejaar meer vakken aan het eind van de ochtend plannen, in plaats van vroeg in de ochtend, om de collegedag korter te maken.'

Er zijn nu twee gezamenlijke, lange lunchpauzes per week, zodat bijvoorbeeld studieverenigingen lunchvergaderingen kunnen plannen. Levert dat nog problemen op?

Jonker: 'Docenten willen liever een korte lunchpauze, later beginnen en vroeger eindigen. Daar zijn diverse opties voor. Zo kijken we nu naar de practica voor eerstejaars. Die duren 4,5 uur en beginnen om 8.20 uur, maar je kunt ook van 8.50 tot 12.30 practica geven, want je hebt een half uur speling. Zo kun je de lessen

in de ochtend en middag dichter bij elkaar brengen.'

Is de invoering van het EDS gelukt?

De Winter: 'Mensen zaten niet op het verlengde rooster te wachten. Het moest er komen door capaciteitsproblemen, en we zien dat het qua capaciteit echt helpt. Het doet wat het moet doen, ondanks de kinderziekten.' Jonker: 'We kunnen nu 18 extra lesuren per week per zaal plannen. Om de kortere colleges te compenseren, zijn ongeveer 6 extra lesuren per week nodig. De capaciteitswinst is dus 12 uur per week per zaal.' **B**

Klagen of iets vragen over het extended daytime schedule kan bij de EDS-meldpunten van de WUR Council, studentenpartij VeSte en de afdeling Education & Student Affairs.

HOE ZIT HET OOK ALWEER MET DAT ROOSTER?

Het *extended daytime schedule* (EDS) is afgelopen september ingevoerd om de studentengroei op te vangen. Colleges en practica beginnen nu om 8.20 in plaats van 8.30 uur, de lesuren zijn verkort van 45 naar 40 minuten, de laatste colleges lopen door tot 19.00 in plaats van 18.00 uur en studenten hebben niet meer elke dag tegelijk lunchpauze. De invoering was omstreden. Studenten en docenten vreesden onder meer dat het EDS ten koste zouden gaan van het verenigingsleven en de onderwijskwaliteit. De WUR Council en de Student Council stemden uiteindelijk onder voorwaarden in. WUR moest met enquêtes vinger aan de pols houden en het rooster een jaar na invoering uitgebreid evalueren. Een EDS-klachtencommissie van vier studenten en drie docenten werd opgericht om klachten te verzamelen. Masterstudent Biotechnologie Aniek de Winter en docent Levensmiddelenchemie Julia Diederer zijn lid van deze commissie. Ze overleggen geregeld met beleidsmedewerker Fred Jonker van de afdeling Education & Student Affairs.

COLOMBIAANSE CHARME

Diana Rojas Gutiérrez schittert op de catwalk in The Spot in haar traditionele Sanjuanero-jurk. 'Die toont de rijkdom van de Colombiaanse cultuur en de charme van de Colombiaanse vrouw', vertelt ze. Rojas Gutiérrez deed mee aan de modeshow waarmee op 4 april de One World Week feestelijk werd geopend. WUR-studenten uit onder meer Indonesië, India, Pakistan en China lieten de traditionele kleding uit hun thuisland zien. Tijdens de jaarlijkse feestweek wordt de internationale identiteit en culturele diversiteit van WUR en Wageningen gevierd. Maar hoe één zijn we eigenlijk? Lees het op p.22. **LZ**, foto **Sven Menschel**

Onderzoeker en vissers ontwikkelen selectieve visnetten

Slim tong vangen

Tong is gehaaid. Als een ware Houdini glipt de platvis door kleine mazen en laat de visser achter met een net vol bijvangst. WUR-wetenschapper Pieke Molenaar ontwikkelt nu samen met vissers 'slimme netten' die de tong binnen en de rest buiten moeten houden. *Resource* ging een dagje mee de zee op.

tekst en foto's Tessa Louwerens

Het is koud en mistig als ik om half acht 's ochtends in de haven van Scheveningen speur naar de TH-10, de kotter van de gebroeders Johan en Albert Baaij. Gelukkig was ik vooraf gewaarschuwd. De dikke kleren en kaplaarzen blijken geen overbodige luxe wanneer ik mij voorzichtig een weg baan langs de kade over glibberige visresten, kettingen en ankertouwen.

Vandaag ben ik te gast bij Pieke Molenaar, onderzoeker visserijtechniek bij Wageningen Marine Research, visser Johan Baaij en een handjevol Poolse bemanningsleden. Althans, als ik de juiste boot kan vinden tussen de tientallen kotters die afgemeerd liggen voor de visafslag. Dan zie ik een zwaaiend figuur in een donkerblauw windstopper met een verwaaiide bos bruine krullen. 'Kom maar aan boord', roept Molenaar. 'Er is geen trap dus je moet even via dit touw en het net naar beneden.'

SLEEPJE

'Willen jullie gelijk een sleepje doen?', vraagt visser Baaij als ik na een weinig acrobatische manoeuvre op het dek sta. Dat blijkt visserslatijn voor vissen met sleepnetten. Baaij en zijn broer vissen in de Noordzee vaak dagenlang op tong en schol. Dat doen ze met een pulskor, een net met elektroden eraan die platvissen met stroomstootjes van de bodem opschrikken (zie kader). Maar voor de gelegenheid gaat de visser nu met ons 'slechts' een paar uur de zee op, voor een 'minisleepje'.

Baaij en Molenaar ontwikkelen samen selectievere visnetten. Die zijn nodig omdat Baaij naast marktwaardige schol en tong ook veel kleinere platvissen en andere zeedieren vangt. 'Afhankelijk van de vissoort waarop wordt gevist, kan deze zogenoemde bijvangst soms de helft tot wel negen-

tig procent van de vangst beslaan', vertelt Molenaar.

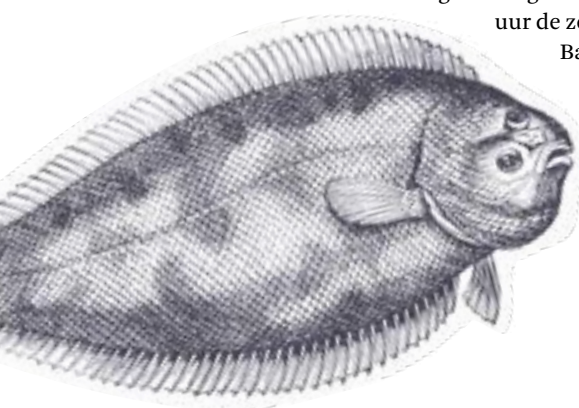
Vroeger gooiden vissers de bijvangst overboord. Maar in 2015 stelde de Europese Commissie de aanlandplicht in. Dat betekent dat de vissers alle ondermaatse – te kleine – vissen van soorten waarvoor ze een vangstquotum hebben, aan wal moeten brengen. Overige soorten mogen nog wel overboord. Doel van de aanlandplicht is om verspilling tegen te gaan – de losgelaten vissen overleven niet altijd – en vissers te stimuleren selectiever te vissen. En daar komt Molenaar om de hoek kijken.

KOFFIE IN DE KAJUIT

Het is een half uurtje varen vanuit de haven naar de plek waar Baaij wil vissen. Tijd genoeg voor een broodje Hollandse garnaaltjes en een kop koffie in de kajuit. 'Aah, koffie', verzucht Molenaar, 'daar ben ik wel aan toe.' Hij is vannacht om 4 uur aangekomen na een vijfdaagse onderzoeksexpeditie op de Noordzee en heeft dus maar een paar uur geslapen.

◀ Onderzoeker visserijtechniek Pieke Molenaar: 'Ik kan zelf wel iets bedenken, maar als dat voor een visser niet werkt, heeft het geen zin.'

Met de broodjes en koffie achter de kiezen luisteren we even later op het dek hoe Baaij opdracht geeft om de pulskor-netten aan weerzijde van het schip te laten zakken. Er wordt wat over en weer geroepen in het Nederlands en Pools. De bemanningsleden, in feloranje waadbrokken en bijpassende handschoenen, zijn druk in de weer om de zware netten overboord te gooien. Die verdwijnen al snel in het donkere water van de Noordzee. De boot deint nauwelijks, maar aan de schuimkoppen en het kolkende water is te zien dat we snel gaan. 'Om platvis te vangen moet je snel varen', legt Molenaar uit. 'Anders duiken ze weer onder het zand.'

ZEESTERREN EN KRABBETJES

Na zo'n half uur slepen worden de netten ingehaald en gelegd in drie grote oranje manden. 'Normaal gaat alles op de sorteerband en vanaf daar het ruim in', vertelt Baaij. 'Maar de band is net schoongemaakt.' Molenaar pakt een paar vissen en legt ze op het dek. Een platvis met oranje stippen springt in het oog. 'Een schol', vertelt Molenaar. Maar het minder flamboyante langwerpige platvisje dat ernaast ligt, is het neusje van de zalm. 'Tong. Die levert de visser het meest op.'

Van de drie manden vol vis op het dek is slechts een kwart marktwaardig

Verder krioelt er een bonte verzameling aan zeeleven in de manden. Niet alleen platvissen, maar ook veel kleine vissen, zeesterren, krabbetjes en hier en daar een verdwaalde mossel. 'Dit

illustreert het probleem van bijvangst', zegt Molenaar. 'We hebben drie manden vol, en ongeveer driekwart mand is marktwaardige vis.'

De zeesterren, krabbetjes, schelpdieren en kleine visjes mogen overboord, maar de ondermaatse platvissen niet. Baaij: 'Die moet ik meenemen, al leveren ze nauwelijks wat op.' Vanwege de aanlandplicht mogen mensen ze niet eten; die regel is ingesteld zodat vissers niet gericht op de kleine visjes gaan vissen. Daarom wordt ondermaatse vis verwerkt tot vismeel, en dat levert niet veel op. Ondertussen is het duur en arbeidsintensief om die vissen aan boord te sorteren en op te slaan.

BLACK BOX

Molenaar experimenteert al jaren met slimme netten die dit bijvangstprobleem moeten oplossen. Samen met visser Van Eekelen heeft hij bijvoorbeeld al een selectief net ontwikkeld voor langoustines, Noorse kreeftjes. Daarmee is het mogelijk de bijvangst met maar liefst 65 procent te verminderen. Ze bereikten dit door het achterste deel van het net – de 'kuil' – in meerdere compartimenten te verdelen. Vissen komen in de bovenste kuil terecht, waar de mazen groter zijn zodat te kleine visjes kunnen ontsnappen. Kreeftjes komen via een scheidingspaneel met lamellen in een ander deel van het net waar de mazen kleiner zijn, zodat ze niet weg kunnen.

Molenaar wil soortgelijke 'scheidingsluikjes' ontwikkelen voor de platvisserij. Dat lukt nog maar matig, maar hij heeft goede hoop. 'Tot nu toe waren de experimenten vooral een kwestie van trial-and-error. Aan de ene kant laat je het aangepaste net zakken, en aan de andere kant sleep je met het standaard net. Dan zie je of iets werkt of niet, maar weet je

nog niet waarom.' Wat er precies onder water gebeurde, was lange tijd een black box. Inmiddels heeft Molenaar daar iets op gevonden.

ONDER WATER FILMEN

'Dit is de GoPro.' Molenaar wijst op de waterdichte camera die hij samen met een lamp op een turquoise pvc-plaat heeft geschroefd. Die plaat heeft hij met tielwraps aan het net gesnoerd, zodat die tijdens het vissen filmopnames kan maken. 'Onderwater filmen in de Noordzee is een hele uitdaging. Je moet wachten tot rustig weer. Daarnaast sleept het net over de bodem, waardoor er zand opwarrelt dat het zicht belemmert.' Tot voor kort kon Molenaar daardoor geen opnamen maken in puls- en boomkornetten. Tot hij in september 2016, tijdens een expeditie op een Duits onderzoeksschip, het licht zag.

'Ik was bezig met dat slimme net voor langoustines. We vergeleken twee netten. In het ene net hadden we kraakhelder beeld en aan de andere kant was het pikzwart. Toen besepte ik dat de heldere beelden in een kabeljauwnet waren gemaakt,

die hebben een andere vorm waardoor de achterkant iets hoger boven de bodem hangt.' Eenmaal terug in Nederland testte hij zijn camera's opnieuw in het platvisnet, maar ditmaal hees hij het uiteinde wat verder op. Dat werkte.

'Schol blijft als karton in het net steken, maar tong beweegt zich als een vloei papertje'

Dankzij de onderwaterbeelden kan Molenaar nu zien hoe de platvissen zich in het net gedragen. 'Dan vallen de puzzelstukjes op hun plaats. Zo richtten we ons bij het ontwikkelen van die slimme netten eerst vooral op schol en schar. Maar op de beelden zagen we dat een schol met een rotgang door het net heen schiet, die heeft helemaal geen tijd om scheidingsluikjes te vinden.' Molenaar zag ook dat tongen veel betere zwemmers en slimmere navigeerders zijn. Hij schatte hun kansen om hordes te nemen hoger in en besloot zich daarom op deze vissen te focussen. Hij wil nu een scheidingsluikje ontwerpen waarmee de tong naar een specifiek deel van het net wordt gesluisd dat grotere vissen binnenhoudt en de ondermaatse exemplaren laat ontsnappen.

Dat blijkt nog een flinke uitdaging. 'Tong is een echte ontsnappingskunstenaar', vertelt Molenaar. 'Waar de schol als een stuk karton in het net blijft steken, beweegt een tong zich als een vloei papertje. Maar juist als we proberen hem te scheiden door 'm ergens doorheen te laten glippen, dan doet-ie 't ineens weer niet.'

Molenaar hoopt dat de camerabeelden zullen helpen om de tong alsnog te slim af te zijn. 'Nu zien we precies waar de vissen in het net zwemmen en hoe ze zich gedragen. Zo kunnen we veel gerichter bepalen waar we die scheidingsluikjes moeten plaatsen.'

TEAMWORK

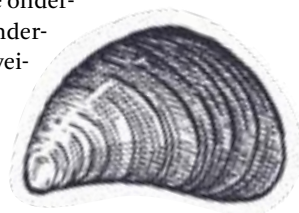
Ook vissers zijn volgens Molenaar enthousiast over de onderwaterbeelden. 'Doordat ze zien wat zich in het net afspeelt, raken ze geïnspireerd en komen ze met nieuwe ideeën. Het is leuk om onze ideeën te bundelen en gezamenlijk naar een oplossing toe te werken. Ik kan zelf wel iets bedenken, maar als dat voor een visser niet werkbaar is, heeft het geen zin.'

De samenwerking met de vissers vindt Molenaar een van de leukste onderdelen van zijn werk. 'Ik ben nooit echt een landman geweest, als kind was ik altijd al in de weer met hengeltjes en schepnetjes.' De visserscultuur is volgens hem heel gevarieerd. 'Urkers zijn een beetje terughoudend, die kijken eerst de kat uit de boom. Terwijl Texelaars juist van begin af aan heel direct zijn.'

Na een paar uur op zee komen we uitgevaaid weer aan wal, terwijl een waterig zonnetje doorbreekt. We praten nog even na in een strandtentje, waar Molenaar een welverdiende tweede kop koffie scoort. Gelukkig kan hij straks thuis uitrusten, toch? 'Nou, ik moet zo nog naar een andere kotter om wat spullen op te halen en te overleggen met andere onderzoekers.' Het leven van een visserijonderzoeker bestaat uit lange dagen met weinig slaap. Maar daar tegenover staat een kantoor in de frisse zeelucht en onbepert verse vis.

VERBOD OP PULSVISSEN

De pogingen van visserijonderzoeker Piek Molenaar van Wageningen Marine Research om selectieve netten te ontwikkelen voor tongvissers, richten zich op de in Nederland populaire pulsvisserij. Het Europees Parlement besloot op 16 april echter om het pulsvissen per 1 juli 2021 te verbieden. Nederlandse vissers moeten dan weer overstappen op de traditionele boomkor. Dat maakt de experimenten niet overbodig, zegt Molenaar. De camerabeelden waarmee hij het gedrag van vissen in het net bestudeert, kunnen ook van pas komen bij het ontwikkelen van slimme boomkornetten. Maar de uitdaging wordt wel groter. Boomkortsleuven hebben kettingen die over de grond slepen. Dat vergroot de bijvangst die Molenaar met de slimme netten nu juist wil verkleinen.

HOE 'ONE WORLD' ZIJN WE EIGENLIJK?

One World Week is weer voorbij. Tijdens dit evenement viert Wageningen University & Research elk jaar haar culturele diversiteit. Maar vormen we echt één wereld? Of leven we in aparte werelden naast elkaar?

tekst Luuk Zegers, Tessa Louwerens, Gina Ho illustratie Henk van Ruitenbeek

Xun Yuan

Masterstudent Organic Agriculture, uit China

'Ik heb het gevoel dat ik in parallelle werelden leef die niet per se overlappen.

Dat komt grotendeels doordat ik uit een heel andere cultuur kom. Ik ben niet opgevoed om een uitgesproken mening te hebben; hier zijn meningen veel belangrijker dan in China. Dat vind ik soms wel lastig, zowel binnen als buiten de les. Maar ik leer mijn stem kennen. Ik denk dat blootstelling aan nieuwe culturen een mens kan veranderen op manieren waar ik nog niet eerder over had nagedacht. Voordat ik naar Wageningen kwam, was ik me niet bewust van de vele tinten groen in de duurzaamheidsbeweging. Het was een eyeopener om zo veel vegetariërs en vegans om me heen te zien, die allemaal op hun eigen manier proberen om iets goeds te doen voor het milieu. Dus op een ander niveau zijn we misschien juist weer *wél one world*: ondanks onze verschillen dragen we allemaal een steentje bij aan een betere wereld.'

Iris van Hal

Masterstudent Forest and Nature Conservation en Development and Rural Innovation, uit Nederland

'Voor mij is Wageningen zeker *one world*. Dat zie je terug in de zeer diverse *international classrooms* en tijdens groepswork.

Ik heb zelf veel internationale vrienden, zowel binnen als buiten mijn studie. Zo kom ik in aanraking met mensen vanuit alle hoeken van de wereld. Ik hou ervan om kennis te maken met al die verschillende culturen. Bijvoorbeeld tijdens een *potluck*, een etentje waarbij iedereen wat meeneemt en waar je dus allerlei soorten gerechten kunt proeven uit alle hoeken van de wereld.'

Lizzie Freed

Masterstudent Organic Agriculture, uit de VS

'Ik denk dat het meer een gemengde salade is dan een *melting pot*. Aangezien we hier maar eventjes studeren, ligt de focus minder op integreren met de Nederlandse cultuur dan als we hier permanent naartoe zouden verhuizen. Maar dat gezegd hebbende, vind ik dat de universiteit goed werk levert om verschillende culturen zich welkom te laten voelen. We hebben mooie gesprekken in de les wanneer we problemen vanuit verschillende perspectieven benaderen.'

Gert-Jan Hofstede

Persoonlijk hoogleraar Artificial Sociality, uit Nederland

'Vergeleken met andere universiteiten is WUR al sterk *one world*. Ik denk omdat we hier een rijke mix aan studenten hebben van allerlei achtergronden, verdeeld over verschillende opleidingen. Het zou voor

buitenlandse studenten heel beperkend zijn als ze alleen met mensen van hun eigen nationaliteit om zouden gaan. **Natuurlijk zijn er wel kleinere groepen die in hun eigen taal met elkaar omgaan, maar dat is niet erg. Dat geeft ook geborgenheid.** Ik denk dat de cultuur in Wageningen altijd al heel tolerant is geweest, maar dat er wel gewinning moest optreden. Vorig jaar was ik bijvoorbeeld bij de borrel van een van onze studieverenigingen. Dat was vroeger een bolwerk van Nederlanders en twintig jaar geleden zaten daar ook clubjes die niets te maken wilden hebben met anderstaligen. Maar dat kwam vermoedelijk voort uit angst om Engels te moeten spreken en niet uit intolerantie. Nu lopen er mensen uit allerlei landen rond en die horen er helemaal bij.'

Joshua Wambugu

Masterstudent, lid van de Student Council en van het One World Week-team, uit Kenia

'Wageningen is zeker *one world*. **Er zijn meer dan honderd nationaliteiten hier. Dat laat zien dat Wageningen openstaat**

om verschillende nationaliteiten welkom te heten. De One World Week is een platform voor studenten en medewerkers om te leren van elkaar, elkaars cultuur te leren kennen en een goede tijd te hebben. Maar ook zonder deze week zou Wageningen nog steeds één wereld zijn. Dat zie je bijvoorbeeld aan de *international classroom* en de sociale interactie tussen studenten buiten de les.'

Suzan van de Rijt

Vicepresident en secretaris van de internationale studentenvereniging IxESN, uit Nederland

'Bij IxESN zie ik enorm veel culturen en nationaliteiten. We proberen iedereen zich

hier thuis te laten voelen, waar ze ook vandaan komen. Het is een echte *one world community*. Ook Nederlandse studenten, vooral nadat ze op exchange zijn geweest, dragen daaraan bij. Dat zie je bijvoorbeeld aan de Nederlanders die buddy worden van internationale studenten. Buddy's maken internationale studenten wegwijs en doen samen met hen mee aan leuke activiteiten. Daaruit ontstaan vaak hechte vriendschappen. **Na mijn eigen exchange in Reading, Engeland, ben ik ook een buddy geworden, en sindsdien is mijn eigen vriendengroep ook een**

'Ik denk dat het meer een gemengde salade is dan een *melting pot*'

Bekijk de video
op resource-online.nl.

Unitas heeft weer een huis

Na tien jaar zwerven heeft jongerenvereniging Unitas weer een eigen pand. Een verademing voor de leden. 'Als je ineens bedenkt dat je vanavond een discofeestje wilt geven, kan dat nu weer gewoon. Die ongedwongenheid past bij Unitas.'

tekst Luuk Zegers foto Guy Ackermans

Lang haar, waardoor je van achteren niet kan zien of het een man of een vrouw is. En baarden. Dat is het imago van Unitas.' Aan het woord is Joram Verhoeven (21), vierdejaars Unitaslid en op deze maandagavond een van de weinige baardloze mannen in 'H31'. Dit pand aan de Heerenstraat, midden in het centrum van Wageningen, bood eerder onderdak aan café 't Gat en feestcafé Luca. Nu is het de nieuwe thuisbasis van Unitas.

Mannen – de meesten inderdaad met lang haar en een baard – en vrouwen zitten op deze verenigingsavond te kletsen aan de bar. Er

wordt gelachen en geproost. Aan een tafel in de hoek wordt het rollenspel *Dungeons & Dragons* klaargezet. Oude rockmuziek klinkt uit de speakers, afgewisseld met de nieuwe single van Rammstein. Iemand gaat langs met een emmer snoeptomaatjes.

'Die zijn over van het eten', zegt eerstejaars lid Jodie Boogerd (18). 'Omdat onze keuken nog niet af is, eten we meestal bij eetcafé Vreemde Streken, maar vanavond hebben we op ons terras gegeten.' Naast het installeren van de keuken is er nog een waslijst aan klussen die de Unitassers moeten doen voor hun nieuwe thuishonk echt af is. Ze moeten grondig

verbouwen en vergunningen aanvragen, zodat ze na tien jaar weer in eigen huis open feesten kunnen geven.

GO WITH THE FLOW

Hoewel de werkzaamheden nog in volle gang zijn, is er nu al sprake van een eigen-pandefect, vertelt voorzitter Thijs Stegmann. 'We hebben weer echt een ontmoetingsplek.' Daar kunnen de leden spontaan activiteiten organiseren, en dat past bij ze. 'Unitassers zijn vaak iets losser, iets meer *go with the flow*. Toen we geen pand hadden, moest alles strak georganiseerd worden: kunnen we op die datum bij die kroeg

◀ Unitasleden in hun nieuwe thuishonk aan de Heerenstraat. 'We hebben weer echt een ontmoetingsplek', zegt voorzitter Thijs Stegman (midden).

UNITASGESCHIEDENIS IN EEN NOTENDOP

'De Wageningse Studentenbond (WSB), de voorloper van Unitas, werd opgericht in 1907', vertelt Unitasvoorzitter Thijs Stegmann. 'Dat was de eerste studentenvereniging zonder ontgroening waar iedereen welkom was, ongeacht levensovertuiging. De WSB fuseerde met het Wageningsch Studenten Corps toen die in 1921 de ontgroening afschafte. Een kleine tien jaar later werd die echter weer ingevoerd, waarop studenten met WSB-idealen in 1935 weer een aparte vereniging oprichtten: Unitas. Die vond in 1939 onderdak in een villa aan de Generaal Foulkesweg. In de jaren zestig werd die villa vervangen door een nieuw pand. Daar groeide Unitas uit tot een belangrijk poppodium. Maar aan het begin van deze eeuw kwam de vereniging in financiële moeilijkheden. In 2009 verlieten we het pand om de vereniging te redden. Sindsdien waren we op zoek naar een nieuw pand en na bijna tien jaar zwerven vonden we dat: Heerenstraat 31, in het hart van Wageningen.'

NIRVANA GEWEIGERD EN ANDERE LEGENDES

- Nirvana in Wageningen. Het had zomaar gekund. De legendarische band wilde twee jaar voor het verschijnen van doorbraakalbum *Nevermind* optreden bij Unitas, maar de penningmeester vond 500 gulden te veel.
- Het kruidenbitter Schelvispekel is hét Unitasdrankje. De vereniging claimt de op een na grootste afnemer ter wereld te zijn, na het Britse koningshuis.
- *Stiekem Gedanst* van de Wageningse nederpopband Toontje Lager was een grote hit in Nederland in 1983. Het schijnt te gaan over een meisje op een Unitasfeest.
- In de jaren nul ging het gerucht dat Unitas elke vrijdag een orgie hield. Een nieuw lid was zó teleurgesteld dat dit gerucht niet waar bleek te zijn, dat hij zich weer uitschreef.

terecht? Nu we eindelijk weer een eigen stek hebben, kunnen leden gewoon komen aanwaaien met een idee en dat ter plekke uitvoeren. Als je ineens bedenkt dat je vanavond een discofeestje wilt geven, kan dat nu weer gewoon. Die ongedwongenheid past bij Unitas.'

'Nu kan de vereniging weer die hoeksteen van Wageningen worden die ze altijd was'

Het is precies die ongedwongenheid die Jodie Boogerd afgelopen zomer deed besluiten om lid te worden. 'Ik ben allergisch voor de verplichte gezelligheid van het verenigingsleven. Maar bij Unitas zag ik dat het ook anders kan. Je hoeft hier niks, maar je kunt de gezelligheid opzoeken als je daar zin in hebt. Mensen staan open voor elkaar. Je kunt hier heel erg jezelf zijn.'

POPPODIUM

In haar hoogtijdagen, toen Unitas nog in het pand aan de Generaal Foulkesweg zat, was de vereniging een belangrijk poppodium. 'Daar-

mee waren we echt een niche in Wageningen', zegt Stegmann. De hoop is dat het nieuwe pand deze oude tijden een beetje doet herleven. 'Als de vergunningen zijn geregeld, willen we weer bands boeken.'

Al met al is het nieuwe pand 'een enorme influx van hoop', aldus de voorzitter. 'Dit geeft ons de basis die we tien jaar hebben gemist. Toen we dakloos waren, zaten we in de survivalmodus. Nu we weer een pand hebben, kan de vereniging weer die hoeksteen van Wageningen worden die ze altijd was.'

CHOLERA

De oudste cholerabacterie die bewaard is gebleven, is niet epidemisch, hebben onderzoekers van het Wellcome Sanger Instituut ontdekt. De bacterie komt uit het lichaam een Britse soldaat uit de Eerste Wereldoorlog die cholera had. Het DNA van de bacterie is na bijna een eeuw in kaart gebracht. De genetische code wijkt nogal af van de huidige cholerabacteriën, die wel besmettelijk zijn. Interessante kost voor virologen.

KLANKKLEUR

Mensen met synesthesie zien duidelijk kleuren bij klanken. Maar ook 'gewone' mensen hebben 'klankkleurgevoel', blijkt uit studie van de Radboud Universiteit. De ii klinkt voor de meeste mensen groen. De aa rood en de oo blauw. Opmerkelijk genoeg zijn we daar tamelijk eensgezind in. Het gebruikte kleursysteem lijkt ook nog eens veel op dat van synestheten. Het enige verschil: 'gewone' mensen moeten erover nadenken, een synestheet heeft die keuze niet.

HERSENGROEI

Chinese wetenschappers hebben resusapen 'verrijkt' met een menselijk gen dat de hersengroei bevordert. Het werd via virussen toegediend aan apenembryo's. Van de elf apen overleefden er vijf. Zij bleken geen grotere hersenen te bezitten dan normaal. Ze hadden wel een beter kortetermijngeheugen.

HOGE NOOD

Het hoogste toilet ter wereld staat binnenkort op de Mount Everest. Chinese klimmers gaan op de noordflank op 7028 meter hoogte een 'ecotoilet' plaatsen. De in zakken verzamelde boodschappen worden mee teruggenomen naar beneden. Afval, waaronder poep, is een groot probleem op druk beklommen bergen. Het tijdelijke toilet voor hoge nood wordt na het klimseizoen weer verwijderd.

Pleun van Iersel wint vegetarische kookwedstrijd

Pita met oesterzwamshoarma

FOTO'S: HANS BERENDSEN

▲ De koks maakten tijdens de finale onder meer Taiwanese rijstdumplings, pompoencurry en gebakken rijst met gefrituurde groenten.

Masterstudent Pleun van Iersel (21) is de winnaar van WUR's vegetarische kookwedstrijd. Haar oesterzwamshoarma is binnenkort te proeven in de kantines.

Tijdens de Week Zonder Vlees konden studenten en medewerkers hun favoriete vegetarische recepten insturen. Daaruit hebben het Facilitair Bedrijf (FB) en de vier WUR-cateraars vijf finalisten gekozen. Die namen het op donderdag 11 april tegen elkaar op in een soort *Great WUR Bake-Off*. De oesterzwamshoarma van Pleun van Iersel werd als winnaar gekozen, omdat het een 'simpel gerecht' was dat 'toch heerlijk smaakt', aldus de jury. Andere deelnemers maakten Taiwanese rijstdumplings, geroerbakte paddestoelen, pompoencurry en Indonesische gebakken rijst met gefrituurde groenten.

KOPLOPER?

Luc Roefs (25), student Bedrijfs- en Consumentwetenschappen, maakte de pompoencurry. Hij is blij met het initiatief. 'Ik ben ve-

getariër en van mij mag het aanbod van vegetarische en veganistische gerechten in de WUR-restaurants uitgebreider. Als WUR koploper wil zijn op het gebied van duurzaamheid en gezondheid, zijn daarin nog stappen te maken.'

Student Bioinformatica Sausan Nafisah (29) maakte Indonesi-

'Het vegetarische en veganistische aanbod bij WUR mag uitgebreider'

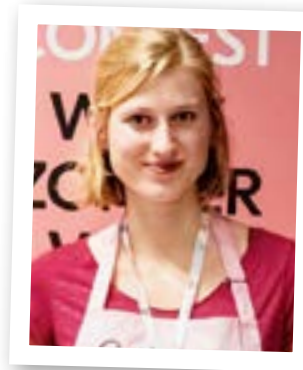
sche gebakken rijst. 'Normaal gesproken is dat met ei en kip. Die heb ik nu vervangen door bloemkool in bierbeslag en gefrituurde groenten. Ik ben geen vegetariër, maar ik hou erg van koken. Als je goed kookt, maak je mensen blij, en dat maakt mij weer blij.'

Van Iersel studeert Food Technology en Nutrition and Health. 'Ik had niet verwacht dat ik zou winnen. Ik vond de Taiwanese rijstdumplings het speciaalst. Het geheim van mijn shoarma is

dat de oesterzwam al de juiste structuur heeft. Voeg er paprika, ui en shoarmakruiden aan toe, en je bent er.'

WUR-KOOKBOEK

Inge Buitink van het FB is blij met de eerste editie van de kookwedstrijd. 'Met de cateraars hebben we afgesproken dat we dit volgend jaar weer gaan doen, want voor ons is zo'n wedstrijd een leuke manier om met studenten en medewerkers in contact te komen en elkaar te inspireren met vleesloze gerechten.' Alle finale-recepten zijn binnenkort te vinden in een nieuw digitaal WUR-kookboek. **LZ**

▲ Winnares Pleun van Iersel.

Terrasje pakken voor het goede doel

Voor het zesde jaar op rij doet de Wageningse horeca mee aan de Nacht van de Fooi. Op 11 mei staan deelnemende cafés en restaurants al hun fooi af aan het goede doel. 'Een beter excuus om een terrasje te pakken is er niet.'

Bijna alle horecagelegenheden doen mee, vertelt student Hannah van Dijk van het Wageningse NvdF-bestuur. 'Iedereen vindt het een leuk initiatief en is enthousiast.' De volledige lijst met deelnemende horeca maken de bestuursleden later deze maand bekend.

'De Nacht van de Fooi is een van de makkelijkste en leukste manieren om je in te zetten voor goede doelen', aldus Van Dijk. 'Je kunt iets goeds doen voor de wereld door een terrasje te pakken.' Het bestuur organiseert verder een kledingmarkt in het centrum van Wageningen, er zijn optredens van lokale bands en er is een springkussen. Deze en andere activiteiten moeten ervoor zorgen dat de opbrengst van vorig jaar, 5000 euro, wordt overtroffen.

De NvdF is een jaarlijks terugkerend studenteninitiatief dat dit jaar in elf steden wordt gehouden. Stichting Wilde Ganzen verdubbelt de landelijke opbrengst van de actie en verdeelt die daarna over vier goede doelen. Dit jaar gaat het geld onder meer naar projecten voor schoon

FOTO: SHUTTERSTOCK

▲ De Nacht van de Fooi is een makkelijke en leuke manier om te doneren voor bijvoorbeeld schoon drinkwater in Oeganda of een ziekenhuis in Papoea-Nieuw-Guinea.

drinkwater in Oeganda en Gambia, zonnepanelen voor een Braziliaanse school en de uitbreiding van een ziekenhuis in Papoea-Nieuw-Guinea.

Kijk voor meer informatie over de Nacht van de Fooi op Facebook. **IC**

ONDERTUSSEN IN... IRAN

'Sancties VS bemoeilijken de hulpverlening'

1.900 steden en dorpen in Iran zijn tijdens de ergste regenval in zeventig jaar overstroomd. Zo'n zeventig mensen zijn omgekomen. Wegen, bruggen en akkers raakten beschadigd en mensen moesten worden geëvacueerd. Volgens WUR-student Ali Tafazoli bemoeilijken de sancties tegen Iran het reddingswerk.

'Iran heeft verschillende klimaten: de omgeving van de stad waar ik vandaan kom – Ishfahan – is redelijk dor, in het noorden zijn meer bossen. De overstromingen zijn vooral in het oosten en het zuiden. Karkheh is een van de grootste rivieren daar. Door de zware regenval is die overstroomd en vloeit het water richting de steden.

De media in Iran berichten dat de overheid haar best doet om reddingsacties op poten te zetten. Maar social media spelen tegenwoordig een belangrijke rol en hoewel de overheid onder andere Facebook en Twitter controleert, werkt de censuur niet omdat mensen trucs hebben om die te omzeilen. Daardoor hebben ze ook toegang tot de andere nieuwskanalen en lees je dat mensen niet zo blij zijn

met het optreden van de overheid. Ze vinden dat die de bevolking eerder had kunnen waarschuwen.

FOTO: AMIN BRE/ALAMY LIVE NEWS

Er is buitenlandse hulp uit bijvoorbeeld Duitsland en Zwitserland, maar door de sancties tegen Iran van de Verenigde Staten is het moeilijk voor meer landen om hulp te bieden. En ook voor hulporganisaties als Hilal Ahmar, het Iraanse Rode Kruis, is het moeilijk. In de jaren vijftig heeft de VS geholpen de democratische regering omver te werpen. Vervolgens heeft het land 26 jaar de monarchie hier gesteund, tot die tijdens revolutie door het Iraanse volk ten val werd gebracht. Dit conflict en het wantrouwen tegen de VS zitten in onze geschiedenis en de nucleaire deal was de eerste stap om het ijs te breken. Maar nu met president Trump aan het roer, heeft de VS zich teruggetrokken uit de deal. De belangrijke politici in Iran hebben toegestemd in de deal met de internationale gemeenschap, maar nu zijn er dus toch weer sancties. Die hebben gevolgen voor de burgers in Iran, helemaal tijdens noodgevallen als deze.' **GH**

Ali Tafazoli, masterstudent Biotechnologie uit Iran, laat zijn licht schijnen over recente gebeurtenissen in zijn moederland.

OP DE CAMPUS

Colombia, Noorwegen, Nederland, Frankrijk. Edd Colbert verhuist wat af. En op al zijn tijdelijke adressen probeert de Britse masterstudent Agroecology groente te verbouwen.

Edd woonde in Bogota, Colombia, voordat hij vorig jaar vijf maanden in het Noorse Ås doorbracht voor het eerste deel van zijn *double-degree*. 'Ås was heel stil. Het is kleiner dan Wageningen met nog minder dingen te doen, en ik genoot van de rust en kalmte. Nu ben ik bijna klaar om weer naar een grote stad te gaan; in september vertrek ik naar Lyon voor het laatste deel van mijn opleiding.' In Noorwegen hoorde Edd al over het bekende Wageningse studentencomplex Droevendaal van andere studenten die daar met veel plezier hadden gewoond. En nu woont hij er zelf met veel plezier. 'We wonen in mijn huis met zes mensen, twee katten en vier kippen. We doen veel gemeenschappelijk. We betalen allemaal 15 euro

per week en daarvan kopen we ons eten. We doen om de beurt boodschappen, meestal op de markt. Iedereen vervult een andere rol, zonder dat we dat afspreken. Ik bak veel brood en werk wat in de tuin. Anderen bakken weer veel taart.

'Ik heb mijn kamer op Droevendaal vol gezet met zaailingen'

We delen de schoonmaaktaken en eten de meeste avonden samen, wat ik belangrijk vind.'

Edd en zijn huisgenoten zijn ook een moestuin begonnen naast hun barak. 'Dat vind ik heel leuk. De mensen die voor mij in mijn huis in Noorwegen woonden, hadden hun gewassen in de grond laten zitten, dus ik heb daar

aardappels en pompoen geoogst. Sinds ik in Wageningen ben, heb ik mijn kamer daarom volgezet met zaailingen en die ben ik nu buiten aan het planten. De meeste gewassen zullen in juli oogstrijp zijn, als ik wegga, maar ik hoop dat mijn huisgenoten ervan zullen genieten. Omdat ik elke paar maanden verhuis, is het lastig om het hele groeiseizoen vol te maken. Maar ik wil dit hoe dan ook blijven doen. In Lyon ga ik weer proberen om een tuin te vinden. En als dat niet lukt, zet ik gewoon een chiliplant in mijn kamer!' **GH**

FOTO: ANNE VAN DER HEIJDEN

Het mysterie van de geëxplodeerde chipszakken

DAGBOEK VAN EEN BEHEERDER

Christoph Janzing is beheerder bij studentenhuusvester Idealis. Hij schrijft voor *Resource* over zijn belevenissen. Dit is zijn eerste verhaal.

De schoonmaker lijkt bijna in huilen uit te barsten aan de telefoon. 'Dit is echt niet normaal', zegt hij met trillende stem. 'Het is één grote zoi.' Gisteren heeft hij het trappenhuis van alle zestien verdiepingen nog gedweild. Met tegenzin pak ik mijn fiets. Er zijn leukere dingen om je dag mee te beginnen. Daar gaan we.

Bij binnenkomst blijkt de schoonmaker niet te hebben overdreven. Het trappenhuis van Hoefvestein ligt vol lege bierblikken en het lijkt of het hele chipsassortiment van een supermarkt hier is geëxplodeerd. Je moet blijven bewegen, anders blijf je plakken aan de bier- en wijnvlekken op de vloer.

PANDA'S REDDEN

Op dit soort momenten vraag ik mij wel eens af waarom ik vorig jaar ook alweer beheerder van studentencomplexen bij Idealis ben geworden. Tijdens mijn studententijd in Wageningen had ik de kans dat ik als man zou gaan menstrueren groter ingeschat dan de kans dat ik ooit bij Idealis zou werken. Ik woonde op Droevendaal en had als masterstudent Forest and Nature Conservati-

on een heel andere voorstelling van mijn toekomst. Ik dacht dat ik de oerbossen zou beschermen, de panda's zou behoeden voor uitsterven en uiteindelijk de hele wereld zou redden met mijn kennis.

De realiteit: ik werkte na mijn afstuderen achtereenvolgens als koolmezenverzorger, zwemvijverbouwer, herbariummedewerker, boominspecteur, begeleider van vluchtelingen en reisleader. Nadat ik een mooie mountainbikereis in Kirgizië had begeleid, was het geld weer eens op. Een vriendin mailde de vacature van beheerder naar mij door. De huur moest worden betaald en het contact met studenten leek me leuk. Ik besloot de baan als beheerder een kans te geven.

RECHERCHEUR

In plaats van de wereld redden, is het nu mijn plicht om uit te zoeken wie er gisteren het trappenhuis als feestzaal heeft gebruikt en 'vergeten' heeft om op te ruimen. Dat ik verschillende petten op heb – die van politie-agent, sociaal werker en klaagmuur – is een van de dingen die deze baan leuk maken. Vandaag ben ik rechner en zal ik niet slapen voor ik het mysterie van de geëxplodeerde chipszakken heb opgelost... **B**

Wageningse masterstudenten gaan voor hun stage en thesis de hele wereld over. Ze maken kennis met de praktijk en andere culturen. Hier vertellen ze over hun avonturen.

Aangestaard in Bangladesh

'Ik heb niet echt zelf voor Bangladesh gekozen. Ik was bij een interessante presentatie over thesisonderwerpen die verband houden met micronutriënten-deficiënties in landen met lage inkomens. Ik heb toen mijn top 5 doorgegeven en kreeg dit toegewezen: een onderzoek naar de gezondheidseffecten van een rijstsoort met een verhoogd zinkgehalte.

GEWELD

Voor het onderzoek ben ik twee maanden in Bangladesh geweest samen met een andere studente van Wageningen. Ik wilde ook nog twee weken door het land gaan reizen met mijn vriend, maar door de verkiezingen was het nogal onrustig, dus toen zijn we twee weken naar Nepal gegaan. Volgens de mensen in Bangladesh die ik over de verkiezingen sprak, zijn die deze keer redelijk vreedzaam verlopen. Andere jaren was er al maanden van tevoren geweld, nu werden er pas een week van tevoren mensen vermoord. Toch voelde ik me minder vrij om te gaan waar ik wilde.

Bangladesh is erg mooi, de mensen zijn lief en oprecht. Ik vond alleen dat er weinig natuur is. Er wordt veel rijst verbouwd en het land wordt efficiënt gebruikt voor akkerbouw. Het is er ook dichtbevolkt. Dat had ik op zich wel verwacht, maar het is echt superdichtbevolkt. Zelfs in het rurale gebied zijn overal mensen.

MEUTE ACHTER JE AAN

Mijn medestudent en ik vergeleken kinderen die normale rijst aten met kinderen die *bio-fortified* rijst kregen. We kwamen ook veel in kleine dorpjes en bij gezinnen thuis, waar je normaal als toerist niet komt. In dit rurale gebied waren de mensen duidelijk niet ge-

wend aan buitenlanders. We werden soms openlijk aangestaard en af en toe had je een meute van twintig kinderen achter je aan die je overal volgde. Ze spraken ook geen Engels, er was een flinke taalbarrière. Om in het middelpunt van de aandacht te staan maar niet te kunnen communiceren, was niet altijd fijn.

Ik heb nu alle data, die ben ik aan het analyseren. Ik hoop over een paar maanden klaar te zijn. Ik vond het leuk dat ik een project had over micronutriëntentekorten in lage-inkomenslanden, want daar ben ik al sinds mijn bachelor in geïnteresseerd. Hopelijk kan ik daarmee verder.' AvdH

HET ECHTE WERK

Wie? Maaïke Visser (24), masterstudent Voeding en Gezondheid
Wat? Thesisonderzoek naar een nieuwe rijstsoort
Waar? Parbatipur, Bangladesh

▼ Maaïke (links) was twee maanden in Bangladesh voor haar thesisonderzoek.

Meer interviews
op resource-online.nl

In memoriam

Sebastian Hoenen

Our former PhD student and colleague Sebastian Hoenen passed away on 31 March at the age of only 31. Sebastian is survived by his wife Silva and one-year old son Pascal.

Sebastian was an exceptional student before starting his highly promising academic career. His Bachelor's thesis was published in an academic journal. His MSc thesis won the Best Thesis Award for the Social Sciences at WUR and he was awarded a competitive grant to conduct his PhD research in our group. His doctoral dissertation presented ground-breaking research, won multiple awards and was published in leading academic journals in Economics and Management. He suc-

cessfully defended his PhD thesis on 17 April 2018. This is what he wrote about his experience as a PhD researcher: 'The research allowed me to present my work in many places, such as Philadelphia, Zurich and Turin. My work was well received; I won the Best Paper Award at high-level scientific conferences, such as the Academy of Management and DRUID. Those were very rewarding experiences.' From 1 January 2018, Sebastian worked as a post-doctoral researcher at the Rotterdam School of Management. We will remember Sebastian as an excellent PhD student and, above all, as a great colleague and dear friend. He will be sorely missed.

Professor S.W.F. Omta, emeritus professor in Business Management & Organization

Dr Christos Kolympiris, Associate Professor, Warwick Business School

Mededelingen

Student Council 2019/2020 election - lists of candidates

On 29 April 2019 the Student Council Election Committee will publish the lists of candidates, after the lists have been validated. Students who are entitled to vote will receive an email from WebElect verkiezingen (info@webelect.nl) about the publication of the lists of candidates who might represent them in the Student Council during next academic year. The lists of candidates will also be available for inspection at the office of the Secretary of the Student Council, or via the Student Council election Team Site. Any person concerned may lodge a notice of objection to the validity of a published list of candidates up to and including 06 May 2019, with the Secretary of the Election Committee of the Student Council, Hermijn Speelman, Droevendaalsesteeg 4 (Room B.103), P.O. Box 9101, 6700 HB Wageningen or secretariat.sc@wur.nl.

WUR student representative: International Students Summit (ISS), Tokyo, Japan

All 3rd or 4th year BSc students who have followed basic courses related to agriculture, food or environment are invited to apply for the position of the WUR student representative to the 19th ISS organized by Tokyo University of Agriculture (NODAI) at the NODAI Setagaya Campus in Tokyo, September 15-23, 2019. All costs for participating in the ISS will be covered by NODAI. The theme of this year's summit is: 'Youth Transforming Thoughts on Sustainable Agriculture and Resource Management to Connect Local and Global Community'. If you are interested, please send your application by email to the ISS advisor of Wageningen University, Rico Ihle (rico.ihle@wur.nl) before 1 May 2019. Your application should consist of an application letter of 300 to 500 words (justifying why you would like to attend this event and why you should be chosen for this position, as well as outlining the benefits you expect to obtain for your further studies/ professional

profile), your CV, your transcript of records together with the abstract of your contribution you'd like to present during ISS of maximum 400 words. Ideally, applicants have already finished their BSc thesis and obtained a high grade (your thesis would be a good choice for being presented), are very independent in their work, have an excellent command of English and are very good presenters.

SHOUT: Out Now-discussiegroep over genderidentiteit

Vermoed je dat je LHBTQ+ bent of weet je al zeker dat je niet straight/cisgender bent? Je kunt mensen ontmoeten die met dezelfde gevoelens en/of vragen zitten. SHOUT start in mei met een nieuwe Out Now-groep waarbij deelnemers in een veilige omgeving kunnen praten over allerlei onderwerpen waarmee je te maken krijgt als je LHBTQ+ bent. Out Now is een serie van zeven à tien wekelijkse bijeenkomsten. Het wordt tweemaal per jaar georganiseerd. Info en aanmelden via de website.

SHOUTWAGENINGEN.NL

The search is on for the 100 most sustainable young highfliers 2019

The search for the most sustainable young highfliers in the Netherlands runs from 18 March to 26 April. Are you a young businessperson, professional or student, under 32? Share your story and enter the running before 26 April on dj100.nl. Do you know others who are working hard on sustainability and deserve a place on the list of 2019? Tip us off and we'll get in touch with them. Between us, we'll show that sustainability is possible. As a DJ100 member, you'll be part of an active network with a whole range of ways of drawing more attention to your story.

DJ100.NL

Exhibition Forum Library: A selection of artwork by five WUR librarians

In their free time, librarians are bursting with creativity, trying out new artistic techniques and trending crafts. This highly original exhibition brings together the artwork of five WUR librarians: Anita Dijkstra,

Wageningen **in'to** Languages
opens up new worlds

Students
Language Courses

Are you a student and do you want to improve your English, Spanish or French? Our new round of courses is starting!

English Skills

Academic Writing
Presentation & Performance
Speaking & Pronunciation

Skills Lab: academic grammar & vocabulary

Other languages

French
Spanish

'Successful academics speak their languages'

www.wur.eu/into

Charles Leon, Linda Persoon, Jan Vos and Joke Webbink. On show are one-of-a-kind pieces and unique, high quality artwork. Come and admire the exhibition on the 3rd floor in Forum Library, which runs until June 2019. Are you an artistic scientist or a scientific artist yourself? The Library is always looking for artwork for upcoming exhibitions. More info: monique.braakhuis@wur.nl.

Bessensap 2019 open voor aanmelding onderzoeksvoorstellen

Zo'n 350 journalisten, persvoorlichters en onderzoekers ontmoeten elkaar op vrijdag 21 juni in de Rode Hoed in Amsterdam om te netwerken en kennis uit te wisselen op het gebied van wetenschapscommunicatie. Het is dé kans voor onderzoekers om hun maatschappelijk relevante en nieuwswaardige onderzoek onder de aandacht te brengen bij de wetenschapsjournalisten. Onderzoekers van alle niveaus kunnen zich aanmelden voor het geven van een presentatie die een actuele, nieuwswaardige en mediagenieke insteek heeft. Denk bijvoorbeeld aan een recent of binnenkort te verwachten resultaat, verrassende inzichten of een nieuwe onderzoeksrichting. Aanmelden kan tot 20 april via bit.ly/2OrXZfO. Bessensap wordt georganiseerd door de NWO i.s.m. de Vereniging voor Wetenschapsjournalistiek en -communicatie Nederland (VWN). **NWO.NL**

Agenda

Donderdag 18 t/m 30 april FILMHUIS MOVIE W

Het Pärt Gevoel: Nederlandse docu over de componist Arvo Pärt. *Buñuel in the Labyrinth of the Turtles*: Spaanse animatie over maakproces van Las Hurdes. *Lazzaro Felice*: Italiaans modern sprookje over de ontmoeting tussen de onschuldige pachtboer Lazzaro en de edelman Tancredi. *The Beast in the Jungle*: Engels experimenteel liefdesverhaal in dansvorm over hoe mensen elkaar mislopen. Locatie: Wilhelminaweg 3A, Wageningen. €6,50/€5. Vrijwilliger bij Movie W worden? Mail ons op: info@movie.nl.

MOVIE-W.NL

Thursday 25 April, 12.30-13.20 LUNCH WORKSHOP WAGENINGEN WRITING LAB: 'CITING AND REFERENCE'

To avoid plagiarism in academic writing, it's essential to cite and reference the sources you use. But what sources exactly, where to put an in-text citation, and how to make a reference list? These questions will be addressed in this workshop, together with different citation styles and how tools like EndNote can save you countless hours formatting reference lists. Access is free but be on time, as participant numbers are limited to 20. Venue: Forum Library, room 259. More info: info.wageningenwritinglab@wur.nl.

Friday 10 May, 14.15-17.45 'FLOURISH IN DIVERSITY' - SPECTRUM SYMPOSIUM

The topic of the symposium is the ability to recognize the opportunities of social and cultural diversity and how to overcome prejudices. Arjen Wals and Ariel Ennis discuss transformative learning and the importance of debating. Theater-

maker Emke Idema presents an interactive life-size board game about what happens when you see an unknown face. Venue: Impulse building. Register via: didi.demildt@wur.nl.

SPECTRUM-WAGENINGEN.COM

Friday 17 May, 10.00-17.00 NATIONAL DAY OF COMMUNICATION 2019: 'CONTROVERSY & DIALOGUE'

The National Day of Communication is organized each year by a different communication science-related study association. This NDC 2019 is organized by Ipso Facto. Keynote speakers are: Cees Leeuwis, Hedwig te Molder, Rico Lie, Marie Garnier Ortiz (WUR), Rens Vliegthart (UvA), Lisa van de Berg (RU) and Nicoline de Heus (BUAS). In addition there are interactive sessions in which you'll discover how to implement a dialogue when discussing challenging topics. Host of the day is Emma Holmes. Venue: Forum building. Tickets (€ 5, including lunch) are available via the website.

NDCNL.COM

Meer het type voor likes, shares, comments & hashtags?

Volg ons op Facebook of Instagram voor het laatste nieuws, foto's, video's en meer

 @resource_wur

 www.facebook.com/WUR.Resource

RESOURCE
Voor iedereen van Wageningen University & Research

Colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen University & Research. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Willem Andree (hoofredacteur)
willem.andree@wur.nl, 0317 483774
- Lieke de Kwant (eindredacteur magazine)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Tessa Louwerens (dier, voeding),
tessa.louwerens@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724
- Luuk Zegers (studenten en onderwijs)
luuklf.zegers@wur.nl, 0317-486002

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Ignacio Auger, Juliette Berkhout, Bregje van der Bolt, Alexandra Branderhorst, Sara Butler, Evelien Castrop, Cathy Chen, Inge Corino, Susie Day, Corine Feenstra, Marijn Flipse, Stijn van Gils, Eva van der Graaf, Berber Hania, Anne van der Heijden, Gina Ho, Hoger Onderwijs Persbureau (HOP), Anja Janssen, Femke Janssen, Anja Koelstra, Piotr Kukla, Helena Ligthert, Clare McGregor, Sven Menschel, Jeroen Murré, Rik Nijland, Henk van Ruitenbeek, Inge van der Wal, Pascal Tieman, Clare Wilkinson

Vormgeving Geert-Jan Bruins, Alfred Heikamp

Druk Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Deadline

Deadline aanlevering serviceberichten: uiterlijk een week voor verschijningsdatum. De redactie behoudt zich het recht voor berichten te redigeren en/of in te korten.

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen University & Research

klimaatneutraal
natureOffice.com | NL-077-434311
gedrukt

 MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C007225

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUTENBEEK

‘Just a cute little breeze’

The Netherlands is known for having unpredictable and cold weather. However, the Dutch themselves are often surprisingly positive about it. I can feel the optimism from my new Dutch friends when I talk to them about the weather.

I was excited when I arrived at Schiphol Airport because it was my first time in Europe and The Netherlands. I arrived in August, and I expected it to still be summer. I imagined that I would still get the chance to feel hot summer temperatures just like in my country. However, in my first few days in Wageningen, I felt cold because of the wind. Even when the sun was shining, I was still cold. So, most of the time I wore a jacket or thick clothes when I went outside. At one point during the Annual Introduction Days (AID) my group and I were watching a performance in the city centre. It was around nine in the evening and I wasn't wearing my jacket.

I felt cold because of the wind and I asked my Dutch friends whether the weather in the Netherlands was always this windy. Surprisingly, they answered: ‘Really? Well, it is not even windy. This is just a cute little breeze.’ So now I am trying to make friends with this cute little breeze in the Netherlands. **Siti Widyastuti Noor, an MSc student of International Development Studies from Indonesia**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euros and Dutch candy.

[NL]

BRIESJE

Het was augustus toen Siti Widyastuti Noor naar Nederland kwam, en de Indonesische verwachtte zomerse temperaturen. Maar zelfs als de zon scheen, vond ze het hier koud vanwege de wind. Op een zomeravond tijdens de AID, toen ze weer eens zat te rillen, vroeg ze een Nederlandse student of het hier altijd zo hard waaide. Die reageerde verwonderd. ‘Vind je? Nou, het waait niet eens. Dit is gewoon een lief briesje.’ Dus nu probeert Siti vriendschappelijke gevoelens te ontwikkelen voor dat ‘briesje’.